БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№132 (5024)
Воскресенье
Июниин
30
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Большевистскэ партияа, Советскэ правительствояа ба агуухэ вождь нүхэр Сталинаа тойрон нягтаран жагсаһан Российска Федерациин арадууд болбол шэнэ шэнэ гайхамшаг амжалтануудые түйлахань дамжаггүй!

(Нүхэр А. М. Сафроновой элидхэлһээ).

Нютагай Соведүүдэй үүргэ үргэхэ хэрэгтэй

БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет халаа ажалшадай депутадуудай хүдөөгэй ба сомоной Соведүүдэй хүдэлмэрие Заиграйн аймгүйсэдкомой тон һулаар хүтэлбэрилжэ байһан тухай тогтоол гараба.

Аймаг сооҳи Онохойн, Заиграйн, Ново-Брянска ба бусад олохон сельсоведүүд болбол колхозууд, сельпо, һургуулинууд, амбулаторинууд, культурно-гэгээрэлэй ба ажахын эмхинүүдэй юу хэжэ байһанские һайса мэдэдэггүй ба мэдэхэ гэжэ оролдодогшьегүй байба. Тиимэһээ тэдэ сомоной соведүүдэй хэһэн юумэ огто харагданагүй. Иимэ ехэ дутагдал гэнтэ гараагүй. Сомоной ба хүдөөгэй соведүүдэй сессиие 6-7 һарын турша соо зарлахагүй ябадал гарадаг. Саг үргэлжын комиссинууд эндэ саарһан дээрэ, ёһо хүүргэхын тэдыдэ байдаг; депутадуудай ба хүдөөгэй эдибхитэдэй дунда ямаршье хүдэлмэри ябуулагдадаггүй; депутадууд өөһэдынгөө хүдэлмэри тухай һунгагшадай үмэнэ тоосоо хэдэггүй байха юм.

Тиин сомсоведүүдэй хүдэлмэриин эхи дутуу дунданууд энэ тэдыгээр хизаарлагдана бэшэ. Олон сельсоведүүд хүдэлмэриин түсэб зохеодоггүй байжа, хэзээ, юу хэхээ хүсэд мэдэдэггүй. Тогтоолнуудые гаргажа гаргажархеод, шалгажашье үрьдидэггүй.

Иимэдэ Заиграйн аймагай гүйсэдхэхэ комитет ехэ һанаа амаргүйн һуужа байдаг. Сомсельсоведүүдэй кадрнуудые шэлэн оложо, тэдэнэрые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандадаг ябадалынь нютагай соведүүдтэ хэхэн тойбо татана. Энээн дээрэһээ олон хүдэлмэрилэгшэд ерэхэ ошожо байдаг. Зүбхэн лэ 1945 он соо Заиграйн ба Ново-Брянска сельсоведүүдтэ 3—3, Онохойдо—хоёр түрүүлэгшэнэр һэлгэһэн байна.

Советскэ демократида таарахагүй иимэ һула байдал Заиграйн аймагта яахадаа бии болооб гэхэдэ, аймгүйсэдком ба тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Соболев сомсельсоведүүдэй хүдэлмэридэ бомжотой ба саг үргэлжын хүтэлбэри үзүүлдэггүй, харин юрэнхы дхашанартай нэгэ хэды заабаринуудые үгэд гээд лэ зогсодог байгаа.

Манай агуухэ Эхэ орон баруун зээ—немецко-фашистска булимтарагшадые, зүүн тээ—японско империалистнуудые бута сохеод, гайхамшаг ехэ далайсатай зохеон байгуулалтын ажал хэрэг ябуулжа байна. Советскэ Союзай бухы ажалшад „1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые“ дүүргэхэ ба үлүүлэн гүйсэдхэхын түлөө эршэтэй шангаар тэмсэжэ байна.

Үйлэдбэриин ба политическэ иимэ ехэ дэбжэлтэтэй үедэ сомсельсоведүүд болбол хуули эрхээ хүсэд бэелүүлжэ, тон ехэ эмхидхэлэй ба хүтэлбэрилхы үүргэ эзэлхэ уялгатай. Заиграйн аймагай сомсельсоведүүд болбол хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандаха ябадалаа дары орхижо, саашадаа табанжэлэй түсэбые бэелүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө бодото хэрэг дээрэнь эмхидхэгшэд болохо ёһотой. Нютагай соведүүд болбол ажал хэрэгэй юрэнхы ажаглагшад бэшэ, харин колхозно байгуулалтын холо хараатай асуудалнуудые үүсхэжэ ба шиидхэжэ байха, һургуулинууд, клубууд, уншалгын байшангууд, медицинскэ, кооперативна ба бусад албан газарнуудай хүдэлмэрие саг үргэлжэ, үдэр бүри эрхилжэ байха ёһотой. Тэдэнэрэй хүдэлмэрие алгадгүй шалган үзэжэ, хүтэлбэрилэгшэдэйнь элидхэл тоосоое сомсельсоведүүдэй заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ ба бодото хэмжээ-ябуулгануудые абажа байха зэргэтэй.

Нютагай соведүүдэй бухы хүдэлмэрие һайжаруулхын тулада хамагай түрүүн советско-эмхидхэлэй хүдэлмэрие һайжаруулха зайлашагүй. Соведүүдэй сессинүүдые ба гүйсэдкомой заседанинуудые саг болзор соонь үнгэргэжэ, тэндэ арадай ажахын түсэбые гүйсэдхэхэ талаар, арад зоной ажабайдалые һайжаруулха талаар шухала асуудалнуудые хэлсэжэ байха хэрэгтэй. Тэрэнэй тула саг үргэлжын комиссинууд харюусалгаа үргэжэ, ажахын-политическэ кампанинуудта эдибхитэйгээр хабаадалсаха болоно. Тэрэнэй тулада соведүүдэй депутат ба хүдөөгэй эдибхитэд һунгагшадай захилнуудые дахин дахин һанажа, ажал хэрэгтэ өөһэдынгөө нүлөөе ехэ болгохо арюун уялгатай. Игэжэ ажаллахые Эхэ ороноймнай хүсэтэ ехэ хүгжэлтын хэрэг эрижэ байна гэжэ тэдэнэрэй һайса ойлгохонь шухала.

Нютагай соведүүдэй хүдэлмэрие үргэхын тула нягта наринаар зохеоһон түсэбтэй болохо хэрэгтэй. Парти ба правительствын, мүн тэрэшэлэн нютагай хуули захиргаанай газарнуудай тогтоолһоо үндэһэ абаһан эдэ түсэбүүдые гүйсэдхэхын хойноһоо хатуу хиналта табиха, советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые эрид дээшэлүүлхэ, һайнаар, зорнгтойгоор хүдэлмэрилдэг хүнүүдые али болохоор урмашуулха, тиин хойрог нобшоор советскэ хүдэлмэридэ хандадаг хүнүүдтэй хатуугаар тэмсэхэ хэрэгтэй.

Сельсовет болбол үргэн олон колхознигуудта, бухы ажалшадта тон ойро дүтын засаг түрын газар гээшэ. Эгээл тиимэ дээрэһээ нютагай соведүүд болбол шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхэ ба үлүүбшэлэн гүйсэдхэхын түлөө эгээл хурдан, эгээл хүсэтэ хүтэлбэри үгэдэг газар болохо ёһотой.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ба ВКП(б)-гэй Обкомдо

Олзобориин кооперацинуудай артельнүүдэй социалистическэ мүрысөөнэй 1946 оной май һарын дүнгүүд тухай

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи олзобориин кооперацинуудай управлениин системын олзобориин артельнүүдэй социалистическэ мүрысөөнэй энэ оной май һарын дүнгүүдэй ёһоор „Кожевник“ гэжэ олзобориин артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Налетов, партийна эхин организациинь секретарь нүхэр Халмашкеева) эрхим амжалтануудые түйлаба. Тус артель болбол май һарын үйлэдбэриин түсэбые товарна продукциин талаар 134,6 процент, тэрэнэй тоодо үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдэй талаар 128,7 процент, арһа болбосоруулха талаар 166,5 процент, дэгэл хубсаһанай талаар 180,9 процент, арһаар оёһон гадар хубсаһанай талаар 107,6 процент, валенка даралгын талаар 100,7 процент, нэгэ хүдэлмэришэнэй бүтээсын талаар 143,1 процент дүүргэһэн байна.

Май һарын хүдэлмэринүүдэй дүнгөөр илажа гараһан „Кожевник“ гэжэ олзобориин артель Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолоор хоёрдохи шан болохо 7 мянган түхэриг мүнгэ абаба.

Тэдэ плугшад тусгаар шалгарна

„Социализм“ гэжэ хүдөө ажалай артелиин тарянажалай бригадын плугшад пар хахалалга дээрэ ажалай үндэр бүтээсэ, эрхим шанар түйлахын түлөө хормойгоо шуужа оролсоһон байна. Тиигэжэ түрүү плугшадынь үдэрэйнгөө нормонуудые үргэлжэ 115—120 процент хүртэр дүүргэнэд. Тэдэнэй тоондаһаа эдибхитэй колхознигууд Бадма Санжиев, Дамдин Чойжалсанов ба бусад тусгаар шалгардаг байха юм.

Ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса хураахын түлөө үнэн сэхээр оролдожо ябаһан Сэлэнгын аймагай Тамчын сомоной „Социализм“ артелиин түрүү плугшад саашадаа үшөө эршэтэйгээр хүдэлмэрилхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. ЦЫБИКОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй VII-дохи Сесси

РСФСР-эй 1946 оной гүрэнэй бюджет ба РСФСР-эй 1945 оной гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай

РСФСР-эй финанснуудай Министр нүхэр А. М. Сафроновой элидхэл

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь „Б.М. Үнэнэй“ июниин 29-эй номерто)

Ажахын тоосоое бэхижүүлхын түлөө тоосооной жаяг заршамые хатуу шангаар сахиха ябадал болбол тон ехэ удхашанартай. Ямар нэгэн предприятинууд түүхэй эдэйнгээ, материалнуудайнгаа ба түхеэрэлгэнүүдэйнгээ түлөө түлбэриие саг доронь түлэдэггүй байгаа һаа, олон тоото предприятинуудта финансова бэрхэшээл ба хойшолуулгануудые тохеолдуулжа, үйлэдбэриин юрэнхы ябадал дээрэ хойшолон үзүүлдэг байна.

Тоһоной ажаүйлэдбэриин главкын предприятинууд болбол тэдэндэ эд түхеэрэл үгэһэн предприятинуудта ба банкда түлэхэ еһотой аад лэ, болзор соонь түлэнгүй хойшолуулһан үри шэрэ 5 миллион 499 мянган түхэригтэ тулаһан ба нэгэ жэл соо 3 дахин шахуу ехэ болоһон байна. Тэдэ предприятинуудай директорнүүд болбол тоосооной жаяг заршамай эрилтэнүүдые тоодоггүй ба харин главкын начальник нүхэр Дедюлин болбол иимэ байдалые тэсэжэ байдаг юм.

РСФСР-эй министерствонүүд болбол өөрынгөө предприятинуудай финансова ажахые гуримтай болгохо ба ажахын ударидагшадые өөрынгөө уялгануудые нарин нягтаар дүүргэдэг болгохо ёһотой. Тэрээнтэй хамта тоосооной жаяг заршамые эбдэһэнэй түлөө хатуу хэмжээ абажа, үриеэ түлэжэ үгэдэггүй предприятинуудта хууляар баталагдаһан санкцануудые хазайлгангүй хэрэглэхэ шухала байна.

Социально-культурна хэмжээ-ябуулганаудые финансировалха ябадал

Шэнэ табанжэлэй түсэбэй шухала зорилгонуудай нэгэн гэбэл советскэ арадай культурна байдалые һайжаруулха ябадал мүн болоно.

Социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудые финансировалха хэрэгтэ РСФСР-эй гүрэнэй бюджедээр 22 миллиард 493 миллион түхэриг хараалагдаһан байна. Энэ мүнгэн болбол бюджедэй бухы гаргашануудай 68 процентнь болоно. Гэгээрэлэй ябадалда 12 миллиард 521 миллион түхэриг һомологдожо, 1945 онойхидо орходоо 2 миллиард 238 миллион түхэриг гү, али 22 процентээр үлүү ехэ гаргашалагдаха байна.

Советскэ гүрэн болбол хүүгэд тухай айхабтар ехэ анхарал оролдолго гаргадаг байха юм. Хүүгэдэй эмхи зургаанудай тэдхэмжэдэ бюджедһээ 3 миллиард 860 миллион түхэриг гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 642 миллион түхэриг үлүү табигдаха байна.

Манай орон дотор хүүгэдые хамгаалха олон тоото тусхай эмхи зургаанууд байгуулагдаһан ба тэрээнэй тоо жэлһээ жэлдэ улам бүри олошоржо байдаг юм.

1946 он соо нарайлгын гэрнүүдтэ оронуудай тоо 5 мянгаар дээшэлхэ ба хүүгэдэй яслинуудта һууринууд 38 мянгаар дээшэлхэ байна. Консультацинуудай ба һүнэй кухнинуудай тоо олошоржо байна. Хүүгэдэй садууд ба яслинууд болбол миллионһоо дээшэ хүүгэдые хангаха юм. Хүүгэдэй гэрнүүд ба нялхасай гэрнүүд соо 432 мянган үхибүүд хүмүүжэжэ байха байна.

Эхэнүүд болбол советскэ гүрэн соо бүгэдэниитын алдар хүндэлэлөөр хүреэлэгдэнхэй. Манай республика соо 7576 олон хүүгэдтэй эхэнүүдтэ «Эхэ герой» гэһэн үндэр нэрэзэргэ үгтэнхэй ба 860 мянган эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ орден ба «Эхын медальнуудаар» шагнагдаһан байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ РСФСР соо олон хүүгэдтэй ба ганса бэе эхэнүүдтэ 1 миллиард 174 миллион түхэриг гүрэнэй тэдхэмжэ үгтэһэн байна.

Парти ба правительствын һургуулинуудта тон ехэ анхаралаа табигдагынь мэдээжэ. Һүүлэй жэлнүүд соо һургуулиин тоонуудые олошоруулха ба һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие һайжаруулхын талаар хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд хэгдэһэн байна. Һургуулида һурадаг хүүгэдэй тоо олошоржо, тэдэнэй эрдэм шудалалгын шанар дээшээ болоһон ба 1945 он соо 2447 хүбүүд ба басагад эрхим һайн һураһанайгаа ба жэшээтэ һайн журамтай байһанайнгаа түлөө алтан ба мүнгэн медальнуудаар шагнагдаһан байна.

Мүнөө жэлдэ һургуулинуудай тоо бүри ехээр олошорхо ба тэдэнэй эд зөөриин һуури улам саашадаа бэхижүүлэгдэхэ байна.

Эхин ба дунда һургуулинуудай һурагшадай тоо 16 миллиондо хүрэхэ юм. Һургуулиин гаргашада мүнгэ һомололго 6 миллиард түхэриг хүртэрөө дээшээ ургажа, үнгэрэгшэ жэлэй гаргашануудһаа 719 миллион түхэригөөр үлүү болохо байна.

Шэнэ табанжэлдэ манай ороной урда табигдаһан зорилгонуудтай зохилдуулжа арадай ажахын бүхы һалбаринуудта тусхай мэргэжэлтэниие бэлэдхэхэ ябадал үргэдхэгдэнэ.

Республикын дээдэ һургуулинууд ба техникумүүдтэ 525 мянган студентнүүд һураха байна.

Дээдэ ба дунда мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ ябадалда 1 миллиард 835 миллион түхэриг һомологдожо, үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 546 миллион түхэригөөр үлүү гаргашалагдаха юм.

РСФСР-эй вузүүд ба техникумүүд болбол мүнөө жэлдэ 107 мянган тусхай мэргэжэлтэниие, тэрээнэй тоодо 40 мянган багшанарые, 39 мянган медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые ба 14 мянган хүдөө ажалай мэргэжэлтэниие гаргаха байна.

Хэрбээ тусхайта министерствонүүдэй эдэ һургуулинуудайнгаа комплектованида анхаралтайгаар хандадаг ба тэдэнэр тухайгаа һанаагаа зобожо байдаг һаань, эдэ һургуулинууд орондоо бүри олон мэргэжэлтэниие гаргаха байна. гаа.

Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта

Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин гүйсэдхэхэ комитедэй заседани тухай

Энэ оной июниин 24-дэ профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин гүйсэдхэхэ комитедэй заседани дээрэ иимэ асуудалнууд зүблэн хэлсэгдэһэн байна:

1. Федерациин комиссиин Германида ошоһоной дүнгүүд тухай;
2. ВФП-гэй ба Нэгэдэмэл нацануудай хоорондохи харилсаанууд тухай;
3. Грецидэ ажалай бүгэдэниитын конфедерациие һэргээн табиха тухай.

Федерациин комиссиин Германида ошоһоной тухай асуудал тушаа гүйсэдком болбол Берлиндэ байгаа Союзна Контрольно Соведтэ Гүйсэдхэлэй Бюрогой үгэһэн дурадхалнуудые батална.

Тэдэ дурадхалнууд соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

а). Германиие эзэмдэлгын бүхы зононуудта сүлөөтэ демократическа профсоюзна хүдэлөөнэй хүгжэлтэ хангагдаһан ба профсоюзуудай эмхидхэл хадаа нэгэ предприятида—нэгэ профсоюз гэһэн үйлэдбэриин принципээр үнгэргэгдэхэ ёһотой;

б). Германска профсоюзууд болбол немецкэ залуушуулые ба фашистска идеологиин нүлөөлгэдэ ороһон хүдэлмэришэн ангиин зарим хубиинь үзэмжые хубилган хүмүүжүүлхэ хүдэлмэрие саг үргэлжэ ябуулха ёһотой;

в) немецкэ эрхэ сүлөөтэ профсоюзууд денацификациин талаар бүхы комиссинуудай хүдэлмэридэ хабаадалсаха ёһотой;

г) Трестнүүд ба предприятинуудай хүтэлбэрилхы тушаалнуудта нацистнуудай шурган орохо ябадал ба германска империализмын экономическа базые һэргээн бодхоохын һэдэлгэнүүдэй байжа болохые анхаралдаа абан, хинажа байха хэрэгтэй;

д). Нацистнуудай гүрэнэй аппарадта ба полицида шурган орохо ябадалай аюултай байһанда анхарал хандуулагдажа, нацистнуудые гүрэнэй аппарадһаа зайлуулха эрилтэ табигдана.

«ВФП-гэй ба нэгэдэмэл нацануудай организациин хоорондохи харилсаанууд тухай» асуудал тушаа ВФП ба нэгэдэмэл нацануудай организациин хоорондохи хөөрэлдөөнэй түүхые харуулһан ба нэгэдэмэл нацануудай органуудта, тусгаарлабал, экономическа ба социальна соведүүдтэ тэрэнэй түлөөлэлгын тухай федерациин эрилтэнүүдые таарулан хэлэһэн хандалгатайгаар бүхэдэлхэйн ажалшадта хандаха тухай шиидхэбэри абаба.

Тус хандалгын бэшэгые бэлэдхэхые генеральна секретарь Сайян, Дикин (Англи), Тарасов (СССР), Жуо (Франци) ба Кери (США) гэгшэдэй составтай комиссида даалгагдаба.

Грецидэ ажалай бүгэдэниитын конфедерациие һэргээн байгуулха тухай асуудалаар гүйсэдком болбол гүйсэдхэлэй бюрогой тогтоолые батална. Энээн соо хэлэгдэхэнь хадаа:

1. Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци болбол мүнөө байгаа баримтануудай тодорон баталагдаа һаань, греческэ хүдэлмэришэдэй ами наһанда ба профсоюзна эрхэ сүлөөндэ хоро үзүүлэлгэдэ эсэргүү эрид буруушаалга хэхэ байна гэжэ мэдүүлнэ;
2. Федераци хадаа энэ буруушаалгатайгаар Парижда конференцида сугларһан нэгэдэмэл нацануудай дүрбэн түлөөлэгшэдтэ хандана;
3. Юрын демократическа сүлөөдэ таараха ба Грецидэ хүндэтэй байха ёһотой үнэн зүб сүүдые, профсоюзна эрхэ сүлөөе хангахын тулада профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин түлөөлэгшын хабаадалгатай комиссиие Грецидэхи байдалые шалгажа тодоруулхын тулада томилхые федераци эринэ;
4. Грецидэхи байдалые шалгаха ба таарамжатай хэмжээнүүдые абаха шухала байһан тухай дүрбэн державануудай правительствонуудта хандахын дурадхал хэһэнээ федераци хадаа хүсэд үндэһэтэй гэжэ тоолоно;
5. Гүйсэдхэхэ бюрогой зүгһөө Грециин профсоюзуудта моральна ба материальна тэдхэмжэ үзүүлхэ талаар бодото хэмжээ-ябуулгануудые хараалха ба ябуулха.

Үдэшын заседани дээрэ гүйсэдком болбол «Франкын засаг түрэдэ хандаха тухай» асуудалые зүбшэн хэлсэбэ.

Эгэтын колхозой эрхим дархашуул

Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түмэршэ дархан, коммунист нүхэр Б. Доржиев гэгшэ түсэбөөр хараалагдаһан 12 сенокосилка, 10 морин тармуур һайн шанартайгаар заһабарилжа, июниин 25-да дүүргээд, гүрэнэй комиссида тушааха уялга абаһан байгаа. Мүнөө нүхэр Доржиев хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, хэхэ ажалаа бүтээн байна. Дээрэхи уран дархантай хамта хүдэлмэрилжэ байһан залуу хүбүүн Цырен Цыбиков гэгшэ үбһэхуряалгын машинануудые эрхим шанартайгаар заһабарилха хэрэгтэ хамсыгаа шамажа оронхой. Энэ нүхэр наһаар залуушье һаа, дархалха ниилээдгүй дүршэлтэй болоһон байха юм.

Тэрэшэлэн 75 наһатай модошо дархан Сувор Болдоев гэгшэ гар хажуурай эшэ, гар тармуур хэхэдээ үдэрэйнгөө нормо ходо үлүүлэн дүүргэжэ, бухэ ба хүнгэхэнүүд гар хажуур ба тармуурнуудые хэнэ. Хамтадаа энэ үбгэнэй гараар 40 гар тармуур, 30 гар хажуур бүтээгдэжэ бэлэн болоод байна.

Ц. Д. ДУГАРОВ.

ПРИМОРЬЕЫН ЗАГАҺАШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

ВЛАДИВОСТОК, июниин 17. (ТАСС). „Тафуин“ гэжэ загаһанай комбинадай үүсхэлээр далайн бүхы эрьеэ зубшан—Осьет бухтаһаа Совгавань хүртэр жэлэй түсэбые болзорһоонь урид гүйсэдхэхын түлөө загаһашадай мүрысөөн дэлгэрбэ.

Мүрысөө үүсхэгшэд—тафуинска загаһашад стахановска хүдэлмэриин жэшээ харуулна. Тэдэнэр жэлэй түсэбһөө гадуур үшөө 6000 гаран центнер эрхим сортто загаһа барижа шэнэ табанжэлэй фонддо оруулба.

„Преображение“ гэжэ комбинадай эрэгтэй ба эмэгтэй загаһашад улам улам ургажа байгаа амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэд. Тэдэнэр загаһа барилгын жэлэй түсэбые долоон һараар уридшалан гүйсэдхэжэ, үшөө эртэ далай дээрэ гарадаг ба эрьедээ үшөө орой бусажа ерэдэг болоод байна. Энэнэй ашаар тус комбинат болбол жэлэйнгээ хоердохи түсэбые 70 процент гүйсэдхэбэ. Агнууриин хэдэ хэдэн онгосонууд жэлэй хоер-гурбан түсэбүүдые дүүргэһэн байнад. „Зарубино“ комбинадай загаһашад жэлэй хоёрдохи түсэбэй хэдэн мянган центнер загаһа тушааба.

Далайн ажалшадай мүрысөөн улам бадаржа байна. Тэрээндэ загаһа барилгын шэнэ шэнэ агнууриин коллективүүд ба консервын заводууд оролсоно.

Совхоздо үхибүүдэй санатори нээгдэбэ

СТАЛИНАБАД, июниин 17. (ТАСС) „Семеновод“ гэжэ совхозой дэргэдэ һургуулида ябагша үхибүүдэй республика соогоо анха түрүүшын санатори нээгдэбэ. Совхозой хүдэлмэришэд, эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай инвалидууд ба сэрэгэй албанһаа табигдагшадай 325 үхибүүд мүнөө эндэ амаржа байнад.

РСФСР-эй Верховно Соведэй VII-дохи Сесси

РСФСР-эй 1946 оной гүрэнэй бюджет ба РСФСР-эй 1945 оной гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай

РСФСР-эй финанснуудай Министр нүхэр А. М. Сафроновой элидхэл

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Гэбэшье РСФСР-эй зарим нэгэн министерствонүүд, тусхайлан хэлэбэл гэгээрэлэй Министерство ба элүүрые хамгаалгын Министерство болбол эдэ асуудалнуудые ёһоолон хүсэдөөр анхардаггүй байха юм. Энээн дээрэһээ һуралсалаа хаяжа һургуулинуудһаа аралдаг һурагшад бии байна.

Арадай ажахын бүхы һалбаринууд дээрэ улам саашанхи техническэ прогресс болбол ажаүйлэдбэриин хүсэ ехэтэ хүгжэлтэ ба хүдэлмэриин бүтээсые дээшэлүүлгын гол эрхэ нүхэсэл мүн болохо тула табанжэлэй түсэб болбол энэ прогрессые хангахын эрилтэ табидаг ба энэ хэрэгэй талаар наукада онсо үүргэ гаргажа үгэдэг байна.

Манай орон дотор наука болбол парти ба правительствын зүгһөө тон ехын анхаралда ородог байха юм. Научна хүдэлмэрилэгшэдэй материальна байдалые һайжаруулха тухай Союзна правительствын тогтоолые эндэ дурдабал гүйсэд эли болоно.

РСФСР соо наукада гаргашалха гол ехэ һомололтонууд болбол союзна бюджедээр гарадаг байна. Республикын бюджет болбол научна эмхи зургаануудта баһал ехэ зөөри гаргашалха байна. Тус бюджет болбол жэшээлхэдэ педагогическа наукануудай Академи, коммунальна ажахын Академи, элүүрые хамгаалалгын Министерство ба Газартаряалангай Министерствын научна шэнжэлэлгын институдүүд мэтэ иимэ томо томо научна эмхи зургаануудые финансировалха байна.

Хамта дээрээ наукада 431 миллион түхэриг гү, али 1945 онойхидо орходоо 123 миллион түхэриг үлүү дээшээ һомологдоно.

Библиотекэнүүд, хүдөө нютагай клубууд, уншалгын байшангууд ба культурын районно байшангуудта үнгэрэгшэ жэлдэ 316 миллион түхэриг һомологдоһон байбал, мүнөө жэл 492 миллион түхэриг һомологдохоор хараалагдана.

Искусствода бюджедээр 130 миллион түхэриг хараалагдана.

1946 он соо республика дотор 382 театрнууд хүдэлмэрилжэ байха юм.

Физическэ культура ба спортын хүгжэлтэдэ бюджетнэ һомололтонууд 2-һоо үлүү дахин дээшээ болгогдоно. Манай орон дотор физкультурна хүдэлөөн болбол үни сагай ниитэ олоной шэнжэтэй болоһон байна. Советскэ спортсменүүд болбол хэдэн олон дэлхэйн рекорднуудые дайшалан абаһан ба уласхоорондын уулзалганууд дээрэ өөрынгөө мэргэжэлые мэгэнтэ бэшэ харуулһан байна.

Физкультура ба спортын материальна базые бэхижүүлхэ ябадал болбол арад зоной физическэ хүмүүжүүлгые улам ехээр һайжаруулха ба спортивна амжалтануудай хэмжээе дээшэлүүлхын арга-боломжо олгоно.

Арадай элүүр энхэ байдалые хамгаалха ябадалда 7 миллиард 477 миллион түхэриг гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо миллиард шахуу түхэриг үлүү һомологдохо юм.

Нэмэлтэ мүнгэ һомологдоһоной ашаар арад зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ ябадал нилээд һайжаруулагдана. Городской больницануудай оронуудай тоо 20 мянга 196-гаар олошоруулагдана ба хүдөөгэй больницануудта — 9 мянга 633-аар дээшэлүүлэгдэнэ, 3 мянга 428 фельдшерскэ ба акушерскэ пунктнууд нээгдэнэ, амбулаторно туһаламжа дээшэлүүлэгдэнэ, врачууд акушернүүд, гинекологууд, педиаторнуудай тоо олошорно.

Манай орон дотор Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидууд тухай айхабтар ехэ анхарал оролдолго табигдадаг байха юм.

РСФСР-эй гүрэнэй бюджедэй социальна тэдхэлгын гаргашанууд 566 миллион түхэригөөр хараалагдаба. Тэрээн сооһоо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудта туһаламжа үзүүлхэ ябадалда 217 миллион түхэриг гаргашалагдаха байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудта протезүүдые абажа үгэхын түлөө 94 миллион түхэриг—үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 18 процентээр дээшэ һомологдоно.

РСФСР-эй социальна тэдхэмжын Министерство, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүд болбол эдэ мүнгэ зөөринүүдые дүүрэнээр хэрэглэхэ ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудта Эхэ ороноо хамгаалан наһа барагшадай гэр бүлэнүүдтэ туһалха ябадалые бүхы хэмжээгээрэнь үргэдхэхэ ёһотой байна.

Захиргаанай гаргашанууд

Гүрэнэй захиргаанай органуудые хангаха ябадалда 4 миллиард 129 миллион түхэриг—үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 686 миллион түхэриг үлүү ехээр һомологдохо байна.

Захиргаануудай гаргашанудай нигэжэ өөдөө ургаһан ябадал болбол республика дотор шэнэ шэнэ захиргаанай газарнууд байгуулагдаһан: Главсталинградстрой, хүдөөгэй ба колхозно барилгануудые эрхилхэ Управлени, Нүүдэл эрхилхэ Управлени, техническэ культуранудай Министерство ба бага гол мүрэнүүдые замай талаар ашаглаха ябадал эрхилхэ Главна Управлени байгуулагдаһан дээрэһээ гол түлэб болоһон байна.

Эдэ захиргаануудые бии болгоһон ябадал болбол арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ ажал хүдэлмэринүүдэй ударидалгые улам саашадань һайжаруулха шухала шалтагаанһаа уламжалһан байха юм.

Манай захиргаануудай газарнуудта үгтэһэн эдэ мүнгэн зөөринүүд болбол тон лэ сэхэ томилолтын һоор гаргашалагдаха ёһотой. Гэбэшье энэ эрилтэ тон олон ушарта дүүргэгдэдэггүй байна.

Финансова органууд 1945 ондо 37 мянган учреждениүүд ба предприятинуудые шалгажа үзэхэдэнь, 77 миллион түхэриг үлүү гаргашалагдаһан ябадал тодорһон ба штатносметнэ жаяг заршамые эбдэһэн бусад ондоо ябадалнууд элирһэн байха юм.

Жэшээлхэдэ, Ростовско областиин газартаряалангай таһаг болбол шофернуудаа, зоотехник ба ревизорбухгалтерай тушаалда оруулжа бэшэһэн, бухгалтераа инженер-гидротехнигэй тушаалда оруулһан гэх мэтэ ябадал гараһан байна. Энэ аргаар тус таһаг болбол үнгэрэгшэ жэлдэ 22 мянга 500 түхэриг хуули бусаар гаргашалһан байна.

Молотовско оперо ба баледэй театрын ударидагшад болбол техническэ хүдэлмэришэдтөө артистнуудай салин түлэжэ байгаа.

Куйбышев городой Кировскэ районой арадай гэгээрэлэй таһагай бухгалтер Корнев болбол финансова бюджетнэ жаяг заршамые эбдэхэ ябадалтай тэмсэхэ уялгатай хүн байһан аад, өөрөө хуули бусаар тус районойнгоо 9 һургуулинуудта тоо бүридхэгшэдэй тушаалые хамталан эзэлжэ байһан байна.

Иимэ баримтануудые саашадаа огто тэсэжэ болохогүй гэжэ хэлэһэнэй хэрэг юу байхаб. Министервонүүд ба ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүд болбол аппарадайнгаа хангалтада мүнгэ гаргаха ябадалаа гуримжуулха ёһотой байна.

Хяналта

Наркомфин ба нютагай финансова органууд болбол хаа-хаанагүй ёһотой хяналта бэелүүлэгдэдэггүй байһан ба финансова бюджетнэ жаяг заршамые эбдэхэ ябадалтай хүсэд шанга тэмсэл ябуулаагүй гэжэ РСФСР-эй Верховно Соведэй VI Сесси дээрэ депутадууд зүб тэмдэглэһэн байгаа.

VI ба VII сессинүүдэй хоорондо үнгэрһэн сагай турша соо финансова органууд хяналта ба шалгалтынгаа хүдэлмэриие шангадхаһан байха юм. 1945 он соо 21 мянга 933 нютагай бюджедүүдые шалгаһан ба 40 мянга 385 бюджетнэ учреждениүүдые, 9 мянга 279 ажахын эмхи зургаануудые шалгалта хэһэн байха юм. Иимэ шалгалтаһаа гадуур 10 мянга 368 учреждениүүд ба эмхизургаануудта хүсэд бэшэ шалгалтанууд хэгдэһэн байгаа.

Гэбэшье нютагай бюджедүүд ба ажахын эмхи зургаануудые шалгалтада оруулха ябадал болбол мүнөө үедэ хүсэд дүүрэн гэжэ тооложо болохогүй байна. Тиимэдэ финанснуудай Министерствын хяналта ба шалгалтын аппарат болбол өөрынгөө хүдэлмэриие бүри ехээр үргэдхэхэ ба шалгалтынгаа шанарые дээшэлүүлхэ ёһотой.

Мүн ведомство доторхи хяналта болбол баһал хангалтагүй байһаниие ба тэрэ хяналта бэхижүүлхэ шухала байһаниие Верховно Соведэй VI сесси дээрэ тэмдэглэн зааһан байха юм.

Финанснуудай Министерство болбол РСФСР-эй 24 министерствонүүд ба центральна учреждениүүдтэ шалгалта хэхэдээ, ведомство доторой хяналта болбол мууса хүдэлжэ байна гэжэ тодолһон байна. Өөрынгөө мэдэл доро байһан бүхы эмхи зургаануудта жэл бүри документальна шалгалта хэжэ байха тухай Союзай правительствын тогтоол дүүргэгдэнэгүй. Ведомство дотороо хяналта хэгшэдэй штадай миин хахадынь бүридхэгдэһэн байна, тиин жэшээлхэдэ, газартаряалангай Министерстводэ тэрээнһээшье үсөөн байха юм. 21 шалгагшадай орондо миин 5 байдаг. Тус Министерствын сэхэ мэдэл доро байгаа 411 эмхизургаанууд сооһоо нэгэдэхи кварталда юрдөөл 6 эмхизургаанууд шалгалтада оруулагдаһан байха юм. Өөрынгөө бүхы учреждениүүдые шалгалтада оруулхын түлөө иимэ удаанаар хүдэлмэрилжэ байгаа һаа, газартаряалангай Министерстводэ 17 жэл хэрэгтэй болоно.

Мүн коммунальна ажахын Министерстводэ хяналтын талаар баһал иимэшүү гээшэ.

Ведомство доторой хяналтада өөрынгөө хандалгые ондоо болгохо хэрэгтэй. тэрэ хяналтые һалан байдалтай ба гүрэнэй мүнгэ зөөриие хуули бусаар гаргашалха ябадалтай тэмсэхэ тэмсэлдэ хүсэтэй арга зэбсэг болгохо хэрэгтэй байна.

Автономно республикануудай ба нютагай бюджедүүд

Нүхэд депутадууд! Өөрынгөө дотор олон тоото национальностьнуудые нэгэдүүлһэн Российска Федераци болбол ленинско-сталинска национальна политикын гайхамшаг бэелүүлгэ ба энэ политикын илан гараһанай жабхаланта жэшээ мүн болоно.

Агуу ехэ ород арад ба Федерациин бусад арадууд болбол социалистическэ байгуулалтада гайхамшаг амжалтануудые туйлаһан ба һүртэ аюулай тохёолдоһон сагта бүхы Советскэ Союзайнгаа арадуудтай нэгэн хамта Эхэ ороноо аршалжа абаһан ба хорото дайсадые бута сохиһон байха юм.

Советскэ бюджет болбол ленинско-сталинска национальна политикые бэелүүлхэ ябадалда айхабтар шухала удхашанартай байна. Бюджетнэ мүнгэн зөөриие автономно республикануд ба областьнуудай, национальна округууд ба районуудай ажахын ба культурна байгуулалтанудта һомолхо ябадал болбол тэдэнэй экономическа ба культурна хүгжэлтын зайлашагүй шухала эрхэ нүхэсэлынь мүн байха юм.

Российска Федерациин автономно республикануудай бюджедүүд ба нютагай бюджедүүд болбол саг үргэлжэ дээшээ боложо, байдаг, зүгөөр автономно республикануудай бюджедүүд бүри түргэн өөдөө ургажа байдаг юм.

Сталинска табанжэлнүүдэй үе соо ба дайнай жэлнүүд соо хизаарнуудай ба областьнуудай бюджедүүд 19 дахин ургажа, харин автономно республикануудай бюджедүүд 31 дахин ургаһан байна.

Тус тусгаар АССР-нүүдэй, хизаарнуудай, областьнуудай ба городуудай бюджедүүд болбол таанарта хубаан үгтэһэн материалнууд дотор ниитэлэгдэнхэй.

Тэдэ бюджедүүд оолоол дооро дурсагдаһан сумматайгаар хараалагдана:

(Мянган түхэригөөр)

I. АВТОНОМНО РЕСПУБЛИКЫН БЮДЖЕДҮҮД	
1. Башкирска АССР	588.151
2. Бурят-Монголой АССР	147.471
3. Дагестанска АССР	237.120
4. Кабардинска АССР	93. 189
5. Коми АССР	133.751
6. Марийска АССР	146. 720
7. Мордовско АССР	209.596
8. Северо-Осетинскэ АССР	130.149
9. Татарска АССР	612.721
тэрэ тоодо Казань город	127.905
10. Удмурдска АССР	269.878
11. Чувашска АССР	211.427
12. Якутска АССР	232.967
II. ХИЗААРНУУДАЙ БЮДЖЕДҮҮД	
13. Алтайска хизаар	447.383
14. Краснодарска хизаар	596.482
15. Красноярска хизаар	459.091
16. Приморско хизаар	252.181
17. Ставропольско хизаар	336.429
18. Хабаровска хизаар	626.721
III. ОБЛАСТЬНУУДАЙ БЮДЖЕДҮҮД	
19. Архангельска область	313.090
20. Астарханска область	161.491
21. Брянска область	287.648
22. Великолукска область	188.361
23. Владимирска область	286.091
24. Вологодско область	342.875
25. Воронежско область	559.113
26. Горьковско область	501.028
27. Грозненско область	147.995
28. Ивановска область	339.101
29. Иркутска область	305.112
30. Калининска область	435.174
31. Калужска область	226.441
32. Кемеровскэ область	363. 829
33 Кенигсбергскэ область	76.494
34. Кировскэ область	467.412
35. Костромской область	233.581
36. Крымскэ область	287.345
37. Куйбышевска область	265.501
38. Курганска область	218.867
39. Курска область	449.630
40. Ленинградска область	330.160
41. Молотовско область	416.226
42. Московско область	1.079.415
43. Мурманска область	114.895
44. Новгородско область	229.884
45. Новосибирскэ область	279.898
46. Омско область	321.141
47. Орловско область	296.062
48. Пензенскэ область	289.249
49. Псковско область	183.209
50. Ростовско область	443.820
51. Рязанска область	340.808
52. Саратовска область	390.765
53. Свердловско область	586.408
54. Смоленскэ область	354.256
55 Сталинградска область	299.470
56. Тамбовско область	317.814
57. Томско область	184.394
58. Тувинска автономно область	60.561
59. Тульска область	297.209
60. Тюменскэ область	278.245
61. Ульяновска область	210.998
62. Челябинска область	368.093
63. Читинскэ область	250.981
64. Чкаловска область	367.126
65. Ярославска область	349.357
IV. ГОРОДУУДАЙ БЮДЖЕДҮҮД	
66. Горький город	205.783
67. Куйбышев город	160.030
68. Ленинград город	1.130.700
69. Молотов город	115.422
70. Москва город	1.949.818
71. Новосибирск город	145.519
72. Ростов город	134.047
73. Саратов город	145.443
74. Свердловск город	194.859
75. Сталинград город	172.853
76. Челябинск город	123.016

1946 ондо республиканска ба нютагай бюджедүүдэй хоорондоо олзо орошонуудые хубааха талаар ехэхэн хубилалта оруулагдаба.

Автономно республикануудай, хизаарнуудай ба областьнуудай бюджедүүд болбол бүри ехэ бэеэ даанги шанартай болохо юм.

Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ нютагай олонхи бюджедүүд болбол дотаци абадаг ба энэнь 1 миллиард 516 миллион түхэриг байһан байбал, харин мүнөө имагтал зарим нэгэн бюджедүүд дотаци абаха байна. энээндэ дүн хамта 273 миллион түхэриг хараалагдана.

Автономно республикануудай, хизаарнуудай ба областьнуудай бүхы бюджедүүдтэ дотаци үгэхын орондо арад зонһоо оруулагдаһан олзо налогһоо ба гүрэнэй урьһаламжын орошонуудһаа үлүү дээшээ процент гаргагдан үгтэхэ болоно.

Дагестанска, Кабардинска, Марийска, Мордовско ба Якутска автономно республикануудай, Великолукска, Новгородско, Псковско, Смоленскэ областьнуудай ба Тувинска автономно областиин бюджедүүдтэ эдэ орошонууд дүүрэнээр үгтэхэ байна.

Тиимэдэ нютагай бюджедэй оршын база болбол 1946 ондо нилээд бэхижэнэ.

Энээнтэй хамта бюджедэй дүүргэлтэ болбол нютагай соведүүд ба финансова органуудай хүдэлмэриин шанартай шууд сэхэ холбоотойгоор табигдажа, тэрээнһээ дулдыданги байдаг болоно. Тиимэдэ тэдэнэр болбол бюджедтэ бэшэгдэһэн бүхы орошонуудаар, илангаяа хүдөө нютагуудта урьһаламжын орошонуудые нэгэ сагаан хүртэр дүүрэнээр оруулха ба бүхы доёмхонуудые нэхэжэ абаха, энээнһээ хойшо нютагайнгаа бюджедтэ гараһан таһалдалые ниитэ гүрэнэй мүнгэн зөөреэр бүгэлхэбди гэжэ һанажа ябахагүй уялгатай болоно.

Нютагай бюджедэй хэлбэришэгүй бата байдалые дээшэлүүлхэ тээшэ зорюулагдаһан ондоо нэгэн хэмжээ-ябуулга гэбэл бүридхэгдэжэ байгаа счедуудта үлэһэн бюджетнэ мүнгэн зөөриин үлэгдэлнүүдые эрьесын мүнгэн болгожо нютагай Соведүүдэй мэдэл доро үлөөхэ ябадал мүн болоно.

РСФСР-эй Верховно Соведэй VI сесси дээрэ депутадууд болбол шэлжэлтын үлэгдэлнүүдые бюджедэй орошо сооһоо гаргаха тухай асуудал табиһан байна. Энэ асуудал мүнөө шиидхэгдэбэ. Нютагай соведүүдэй мэдэл доро 641 миллион түхэриг эрьесын мүнгэн болгогдон үлөөгдэһэн байха юм.

Дайнай жэлнүүдтэ хүдөөгэй арад зоной самообложениһээ ороһон мүнгэнүүдэй нэлэнхы ехэнхи хубинь тосхон һууринай бюджедтэ оруулагдадаг байһан юм. Мүнөө жэлдэ самообложениин бүхы орошонууд болбол тус бюджедһээ гадуур харгы заһалгын хүдэлмэридэ, социально-культурна учреждениүүдэй барилга ба заһабарида, түймэртэй тэмсэхэ түхеэрэлгэнүүдые абаха ба хүдөө газарнуудта пожарна депое бариха ябадалда хандуулагдаха байна. Гэбэшье тосхоной бюджет болбол энээн дээрэһээ бага болохогүй, харин бүхы нютагай бюджедүүд шэнги дээшээ ургаха байна. Тус бюджедэй ургалта болбол гүрэнэй урьһаламжаһаа ба хүдөө ажахын налогһоо гаргагдан үгтэхэ мүнгөөр хангагдана.

Манай республика дотор 41 мянган тосхоной соведүүд бии юм. Тэдэнэр бүхэн өөр өөрынгөө бюджедтэй байдаг.

Тосхоной бюджет болбол эхин һургуулиин ажахын гаргашануудые финансировалдаг, хүүгэдэй садууд ба яслинуудта, библиотекэнүүд ба уншалгын гэрнүүдтэ, фельдшерско-акушерскэ пунктнуудта мүнгэ һомолдог ба тосхоноо болбосон һайхан болгохо тушаа хэмжээ-ябуулгануудта мүнгэ гаргажа үгэдэг байна. Тосхоной бюджедһээ мүн баһа дайнай инвалидуудта ба тэдэнэй гэр бүлэнэртэ тэдхэбэриин мүнгэн түлэгдэдэг байха юм.

Тосхоной бюджедүүдые зохёохо ба дүүргэхэ ябадалай талаар зарим зарим газарнуудта ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүд гарадаг гэжэ тэмдэглэхэ ёһотой байнаб. Районно эмхи зургаануудай зүгһөө тосхоной соведүүдэй бюджетнэ эрхые эбдэлэг ябадал тодорбо. Тосхоной бюджедүүдэй мүнгэн зөөриие районой исполкомууд ашаглан хэрэглэдэг байһан фактнууд элирбэ.

Эдэ дутуу дунда зүйлнүүдые зайлуулха хэрэгтэй. Тосхоной соведүүдэй бюджетнэ эрхые нарин шангаар сахиха, бюджетнэ хэрэг шудалха ябадалдань тосхоной соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ туһалха, финансова хэрэг ябуулгануудые гүйсэдхэхэ ябадалда бүхы тосхоной соведүүдые эдибхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэй.

Нүхэд депутадууд! Танай үзэмжэдэ табигдаһан Российска Федерациин гүрэнэй бюджет болбол һэргээн бодхоолгын хүдэлмэринүүдые үргэдхэхэ, Федерациин ажахые ба культурые улам саашадань хүгжөөхэ, тэрээнэй арадуудай энхэ һайхан байдалые улам саашадань һайжаруулха ябадал хангана. Бюджедые амжалтатайгаар дүүргэхэ бүхы арга-боломжонууд манда бии.

Манай орон дотор социалистическэ мүрысөөнэй хүсэ ехэгэ долгин буһалан гараба. Энэ мүрысөөндэ улам бүри хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, советскэ интеллигенциин шэнэ шэнэ отрядууд хойно хойноһоо орожо байна. Ажахын эмхи зургаануудай ба советскэ аппарадай бүхы хүдэлмэринь эрид ехээр һайжаржа байна.

Үдэр бүриин продукци гаргалгын нэмэлтэ арганудые гаргажа байдаг, үзэгдөөгүй ехэ хүдэлмэриин бүтээсые хангадаг, арадай баялигые арбидхажа байдаг, үйлэдбэриин шэнэ зүйл зохёогшод тодорон гаража байна.

Тэдэнэй жэшээе хэдэн миллион хүнүүд халан абана!

Большевистскэ партияа, советскэ правительствоо ба агуу ехэ вождь нүхэр Сталинаа тойрон нягтаран жагсаһан Российска Федерациин арадууд болбол шэнэ шэнэ гайхамшаг амжалтануудые туйлахань дамжаггүй!

Владимирска областиин Владимирска районой «Знамя Октября» колхоз электричествотэй боложо байна. Колхозой гэрнүүд, фермэнүүд, складууд, гэрэлтүүлэгдэхэ байна. Электричествын хүсөөр модо хюрөөдэхэ, таряа сохихо ба сэбэрлэхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: монтернууд хүдэлмэрилжэ байна.

А. Сидоровэй фото (ТАСС-эй фотохронико).

М. И. Калининай ажабайдал ба ажал-ябуулгада зорюулагдаһан выставкэ

СССР-эй Революциин музей соо Михаил Иванович Калининай дурасхаалда зорюулагдаһан выставкэ нээгдэбэ. Выставкэ дээрэ табигдаһан уран һайханаар бүтээгдэһэн портредууд, скульптурна бюстнүүд, фотографинууд ба бусад олон тоото түүхэтэ документнүүд болбол М. И. Калининиие агуу ехэ революционер, большевистскэ партиие ба Советскэ гүрэниие зохёон байгуулагшадай ба гайхамшагта хүгэлбэрилэгшэдэй нэгэн, Ленин ба Сталинай үнэн соратник гэжэ харуулһан байна.

Нүхэр Калининай подпольно ажал-ябуулгада зорюулагдаһан нэгэдэхи бүлэг соо фотоснимогууд ба Михаил Ивановичые үргэлжэ мүрдэн гэтэжэ байһан хаанай һахюулшадай документнүүдэй фото-буулгабаринууд суглуулагдаһан байна. Ородой 26 губернинүүдтэ ажаһуухые М. И. Калининда хориһон тухай дотоодын хэрэгүүдэй министрын 1901 оной январиин 11-дэ бэшэһэн справка документнүүдэй дунда бии.

Бүлэгүүдэй нэгэниинь 1905 онло нүхэр Калининай ябуулһан революционно хүдэлмэриие харуулна. ВЦИК-эй түрүүлэгшын тушаалда Михаил Ивановичын ябуулһан ажал тухай олон документнүүд ба фотографинууд һайханаар харуулна.

Хүдэлмэришэдэй, колхозниг ууда ба советскэ интеллигенциин түлөөлэгшэдэй нүхэр Калининда эльгээһэн олон бэлэгүүд выставкэдэ бии. Алтан гаршагтай томо альбом стол дээрэ табяатай. Тэндэ нигэжэ бэшээтэй: «Манай «Калиныч» гэжэ бүхы оронойнэрэлдэг хүндэ, «Катта-Аксакал» гэжэ Дунда Азиин нэрлэдэг хүндэ «Правда востока» гэжэ газетэ ба «Советский восток» гэжэ типографиин хүдэлмэришэд энэ хабтаһые Бүхэсоюзна староста М. И. Калининда үргэнэ».

М. И. Калининай гражданска дайнай жэлнүүд соо агит-поездтой хамта фронтнууд дээгүүр ябажа байхадань абаһан фотографинуудтай альбом ба Верхняя Троица гэжэ тосхоной Калининай нютагайхидэй Калинин тухай бэшэгүүд дурасхаалнуудтай хабтаһан мүн лэ бии.

Октябрьска революциин юһэдэхи жэлэй ойе тэмдэглэн польско коммунистнуудай нүхэр Калининда эльгээһэн Улаан туг, хитадай бүд нэхэгшэдэй торгон дээрэ ураһайханаар оёһон хоёр картинанууд, бельгийскэ шахтернуудай эльгээһэн шахтёрска лампочка ба бусад зүйлнүүд бэлэгүүдэй дунда байна.

Выставкэ дээрэ «Михаил Иванович Калинин Казахска ССР-эй Алма-Атинска районой Сталинай нэрэмжэтэ артелиин колхозниг уудта газар мүнхэдөө эдлэхэ акт барюулжа байна» гэһэн уранзурааша Покаржевскиин томо картина, уранзурааша Архиповай зураһан М. И. Калининай портрет ба скульптор Манизерэй бүтээһэн скульптурна бюст анхаралые хабаадуулна.

(ТАСС).

ПРОПАГАНДИСТНУУД БА АГИТАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

ДҮРБЭДЭХИ СТАЛИНСКА ТАБАНЖЭЛЭЙ ГОЛ ЗОРИЛГОНУУД

…эдэхи Сталинска табанжэл …, Эхэ оромнай энхэ амгалан хүгжэлтын хурдан ехэ хү… хаа-хаанагүй эхилбэ. Со… хүнүүд шэн зоригтойгоор табанжэлдээ орожо, түрэл улам хүсэтэй, улам баян болгохын түлөө, арад зоной …далые улам бүри хүхюун болгохын түлөө тэмсэжэ …

…л иимэ эршэтэй ба эбтэй ажалые Агуухэ оронойманай … ехэ байдал, шэнэ табан…леэжэ байна. Юуб гэхэдэ, …анжэл соо тон ехэ зорил… шиидхэгдэхэ һотой.

…й агуухэ багша нүхэр Ста…гэжэ бидэндэ заана:

…энэ табанжэлэй түсэбэй гол …гонууд хадаа ороной гэмтэ…охидоһон районуудые һэр… бодхоохо, ажаүйлэдбэри ба … ажалай сэрэгэй урда тээхи …ээ хүсэхэ, тиигээд тэрэ …ээ нилээд ехэ гү, али бага …ээгээр үлүүлэн гараха гэһэн …л болоно».

* * *

…эдэхи Сталинска табанжэ…сэб хадаа дайн сэрэгэй хой…уудые усадхажа, эзэмдэлгэ…һон районуудай һандаржа …н ажахые һэргээч бодхоо… ажаүйлэдбэриин дайнай урда …эмжэзэ 1950 ондо 15 процен… …үүлжэ гараха ябадалые ха… Бүхыдөө арадай ажахы 1948 он болтор ажаүйлэдбэ…үтээсын дайнай урда тээхи …н туйлагдажа, 1950 ондо— …абанжэлэй һүүлшын жэлдэ …Р-эй арадай ажахые хүгжөө…най урда тээхи хэмжээн … олзо доходой талаар—38 …т, ажаүйлэдбэриин продук…алгын талаар—48 процент, …жалай продукциин талаар— …цент, транспортын ашаа шэ…ээрэ—36 процент, эд бараа…ьесын хэмжээнэй талаар— …цент үлүү гаргагдаха байна. …э ажаүйлэдбэри ба түмэр-транспортые түрүүшын ээл… һэргээн бодхоохо ба хүг… ябадалые хангаха, энээнгүй… …ССР-эй бүхы арадай ажахые түргэнөөр ба амжалтатай… …ргээн бодхоожо, саашань …кэ болохогүй байна»,—гэжэ …элэй түсэб тухай Хуули соо …нэ.

…тэй хамта үйлэдбэриин хэрэгсэлые өөһэдөө улам …үтээжэ гаргаха хэрэгтэй. …һаа манай социалистическэ шэнэдхэн байгуулгын хү…ние тон ехэ хэмжээтэйгээр …адаха гээшэ. Тиин энэнь, … болоходоо Советскэ Сою… … бэеэ даанхай байха ба …мгаалжа шадаха ябадалай һуурinь болохо байна. Тий…үндэ ажаүйлэдбэри ба зам …анай тон түргэн ургалта … манай ороной саашадаа … хэрэгтэ ехэ нүлөө үгэхэ Тэрээн дээрэһээ дайнай хой…уудые хурданаар усадхаха … дулдыдаха болоно.

…етскэ Союзай арадуудай …льна энхэ амгалан байда…нгаха ба орон доторoo ху…эглэхэ гол шухала юумэ…элбэг дэлбэг болгохын тү… …хэрэглэлэй зүйлнүүдые бү…ргадаг хүдөө ажахы ба …эдбэриин дэбжэлтые туйла…эжэ шэнэ Сталинска табан…хай Хуули заана. Город ба …үдай һэргээн бодхоогдохо …адаа баригдаха, мүн тэрэ… оронойгоо гэр байрын фон… … болгохо гэжэ энэ түсэб …а. Табанжэлэй дүүрэхэ баг…ай олзо доходой хэмжээ …эд хэрэглэлэй дайнай урда хэмжээнһээ нилээд үлүү байна.

… сэрэгэй дүүрээд байхада, …оной хэрэглэдэг эд зүйлые …гохо гээшэ тон ехэ удха…апиталистическэ гүрэнүүдтэ …эрэгэй һүүлээр хүндэ хүшэр …ердэг байна. Тиихэдэ ма…н дайн сэрэгһээ улам ха…а, улам ургажа гараа. Со…хүнүүд улам дүршэлтэй бо…мгалан сагай хүгжэлтын … хүдэлмэри эхилээд байха…оветскэ правительство сэ…алог болюулжа, арадай хэ… … элдэб зүйлнүүдые улам …бэг дэлбэг болгохын түлөө …эмжээнүүдые абажа байна. …дөө энэ табанжэл соо арад …атериальна ба культурна …тон ехээр һайжарха юм.

… арад Эсэгэ ороноо хам…илалта туйлажа байхадаа …лон гарза хохидолнуудта …бэлэй. Тэзд дайн сэрэгэй …үдуур хүдөө ажахы, мүн …эн хүнгэн ба эдеэ-хоолой …дбэриин газарнууд сэрэгэй …эхи хэмжээе туйлаагүйшье …гээн бодхоолгын талаар …ехэ хүдэлмэри хэһэниинь тэмдэглэмээр байна.

Арад зондо хэрэгтэй юумые элбэгжүүлхэ ябадал үйлэдбэриин бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ажалайнгаа үрэ дүнгөөр урмашаха ябадалда нэгэн шухала нүхэсэл болоҗо үгэдэг байна. Тиимэһээ эд хэрэглэлэй юумые элбэгжүүлхэ гээшэ мүн лэ үйлэдбэриие улам хүгжөөхэ асуудал шиидхэлсэхэ болоно.

Арадай ажахын элдэб бүхы һалбаринууд дээрэ техническэ хурдан хүгжэлтые хангаагүй һаа, дээрэ хэлэгдэһэн зорилгонуудые шиидхэхэнь бэрхэтэй. **«СССР-эй арадай ажахын бүхы һалбаринууд дээрэ саашанхи техническэ прогрессые хангаха, энэ болбол үйлэдбэриие хүсэ ехэтэйгээр хүгжөөхэ ба ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ нүхэсэл мүн тула һаяын сагта СССР-эй газаа тээхи наукануудай туйлалтануудые хүсэхэ тэды бэшэ, харин урдань гараха шухала»** гэжэ табанжэлэй түсэб тухай Хуули соо уншанабди.

Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай, гражданска дайнай ба интервенци болоһоной һүүлээр арадай ажахые һэргээн бодхоожо байхада техническэ хубилалта хэхэ гэһэн зарим нэгэн заха зүүрэй һэдэлгэ байһан юм. Гэбэшье арадай ажахын техническэ база дээрэ үлэмэдэг онсо хубилалтанууд болоогүй һэн. Тиихэдэ ажаүйлэдбэри гээшэ айхабтар һула байжа, арадай ажахыда шэнэ техникэ үгэжэ шадахагүй байгаа.

Үйлэдбэриие ехэхэнээр механизацилаад ба автоматизацилаад байхадаа, 1946—1950 онуудта илангаяа хурданаар хүгжэхэ һотой байһан барилгын, түлишын ба ой модоной ажаүйлэдбэриин орёо бэрхэ ажалтай һалбаринуудые тогтууритай кадрнуудаар ба мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдөөр хангажа шадаха байнабди.

Машина бүтээлгэ дээрэ техническэ талаар гойтойхон хубилалта болохо һотой. Жэшээлхэдэ, элдэб юумые автоматическаар хэдэг, металлые тон хурданаар болбосоруулдаг, тон хүсэтэй электричество үргэнөөр хэрэглэдэг болохо байна. Химическэ ажаүйлэдбэриие абаад үзэхэдэ, шэнэ табанжэл соо шэнэгэн түлишын шэнэ һалбари хүгжэн ургаха юм. Нүүрһэ абалгые ехэдхэхэ ба һайн шанартай болгохоһоо гадна, тон хүсэтэ газова ажаүйлэдбэри байгуулагдаха гээшэ.

Хүдөө ажалда машинануудые хэһэг олоорынь бүтээжэ үгэхэ ябадал ургасын дайнай урда тээхи хэмжээ гансахан һэргээн бодхоохо тэды бэшэ, харин нилээд ехээр ахижа гараха арга олгоно. Тэрээнтэй нэгэн хамта гидроэлектростанцинуудые бариһанай ашаар ирригационно хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэхэ байна. Мүн хүдөө ажалые үргэн ехээр электрификацилжа, хүдөөгэй культура улам урагшаа дабшаха гээшэ. Севооборотые һэргээн бодхоохо ба агротехникые һайжаруулха болон улам үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ябадал хүдөө ажалай хүгжэлтые хүсөөжэ үгэхэ байна.

Транспорт дээрэ абаад үзэхэдэ, электрификациин үргэн ехэ программа хүсэлдэжэ, улам оньһон ба олон тооной локомотивууд, вагонууд бии болохо байна. Энэ хадаа ашаа шэрэлгые түргэнөөр ехэ болгожо, жэлэй дүрбэн сагта транспортын адли бэшээр хүдэлхэ ябадалые болюулжа үгэхэ болоно.

Мүн Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдые сэрэгэй шэнэ техникээр хангаха хэрэг саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ.

Советскэ эрдэмтэд ба шэнжэлэгшэд эрдэм ухаанаа улам хурсалжа, техническэ нарижуулгын хэрэгые урагшань хүгжөөхэ байна. Иимэ байдалые бидэнэр дайнай урда тээ ба мүн дайнай үедэшье хараһан байнабди. Тиин мүнөө хурдан түргэн техническэ хүгжэлтэ хангаха ба ойрын сагта СССР-эй саадахи наукын туйлалтануудые хүсэжэ, үлүүлэн гараха гэһэн нүхэр Сталинай зорилгые яаба-хээбэшье шиидхэхэ хэрэгтэй. Энэ зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ советскэ правительство шухала бүхы туһаламжа үзүүлжэ байна. Тиимэдэ советскэ наукын ухаан бодолые улам оюун хурса болгожо, арадай ажахын бүхы һалбари дээрэ тэрэнэй нүлөөе үшөө ехэ болгохо хэрэгтэй.

Техникэ ба наукын хүгжэлтын эдэ зорилгонуудые шиидхэхэ ябадал бүхыдөө социалистическэ ажахын улам саашадаа хүгжэхэ хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай байна. Советскэ ороной урган хүгжэжэ, коммунизмын замаар улам саашаа мандажа ябахатай сасуу эрдэм ухаанай үүргэ, оньһон машина техникын үүргэ улам ехэ боложо байһыень бидэнэр үдэр бүриингөө ажабайдал дээрэһээ хаража мэдэнэбди.

Ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажалай хүгжэлтын дайнай урда тээхи хэмжээн болбол түүхэтэ түгэбэймнай ёһоор тон богони болзор соо туйлагдаха болоно. Энээндэ тон ехэ мүнгэн зөөри ба хүсэ хүлһэн гараха юм гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Дайнай хойшолонгые богони болзор соо усадхаха ябадал хадаа советскэ олониитын ба гүрэнэй бата бэхи байгуулалта дээрэ, энхэ амгалан сагай ажалаар байгуулагдаһан элдэб баян материальна арга-нүхэсэлнүүд дээрэ түшэглэжэ, сохом бэелүүлэгдэхэ байһаниинь лабтай.

Табанжэлэй түсэбөөр табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхын тулада арадай ажахын бүхы һалбаринуудай ба СССР-эй бүхы районуудай дотоодын ресурснүүдые гульдхахын түлөө саг үргэлжэ эрид шууд тэмсэжэ байха хэрэгтэй. Табанжэлэй түсэб хадаа ажаүйлэдбэри дээрэ ажалай бүтээсые дайнай урда тээхи хэмжээнһээ 36 процент ба барилга дээрэ—40 процент ехэ болгохо гэжэ хараална. Табанжэлэй турша соо юумэнэй өөрынь үные бага болгоһоной ашаар арадай ажахын арбилалта гээшэ 160 миллиард түхэриг шахуу болохо ёһотой.

Материальна ресурснүүдые дээшэлүүлхэ ябадал мүн хамта ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, зэмсэг түхеэрэлгые һайнаар ашаглаха арга-боломжо олгохо, үнэ сэнгые нилээд доошонь болгохо, арадай ажахыда олзо доходой үүргые дээшэнь гаргаха байна.

Дайн сэрэгэй хойто тээ арад зоной ажабайдалай материальна хэмжээе дээшэлүүлхын тула эд бараанай үнэ сэнгые доошонь болгохо, эдеэ хоолой ба үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые элбэгжүүлхэ хэрэгтэй.

Табанжэлэй түсэбые дүүргэхын тулада арадай ажахы дээрэ нютагай ресурснүүдые үргэн далайсатайгаар гульдхаха ябадал ехэ удхашанартай. Энэ түсэб хадаа республика бүхэнэй ажахые хүгжөөжэ, тэрэнэй шэнэ бадаралтые хангаха.

Шэнэ табанжэлэй турша соо манай Бурят-Монголой республика мүн лэ улам саашадаа урган хүгжэхэ гээшэ.

Томо ажаүйлэдбэриин продукциин шухала зүйлнүүдые бүтээн гаргаха ябадалай иимэ ехэ ургалта түсэбөөр хараалагдана гэбэл: 1940 онтой жэшээлбэл 1950 ондо паровоз бүтээлгэ—33 дахин, нүүрһэ малталга—22 дахин, электроэнерги —200 процент, шэл—79 процент, мяхан—54 процент, загаһа—27 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ байна. Нютагай ажаүйлэдбэриин талаар валова продукциин ургалта 1940 онтой жэшээлбэл—1950 ондо 337 процентээр нэмэхэ, тэрэнэй тоодо үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ—683 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ байна.

Шэнэ табанжэл соо манай республикын хүдөө ажахы мүн лэ ехээр дэбжэхэ байна. Бурят-Монголые ашаг үгэлгэ ехэтэй малажалтай республика болгохо гэһэн партиин Центральна Комитедэй заабариие эсэстэнь хүртэр дүүргээд байхада, хүн зоной ажаһуудал улам саашаа һайжарха байха. Энэ табанжэл соо ороoho таряанай, хартаабха ба бусад хүдөө ажахын культурануудай ургаса ехэ болохо зэргэтэй. Арадай ажахын хүгжэхэтэй сасуу мүн культура ба искусство хүгжэлтын шэнэ алхам хэжэ, урагшаа дабшаха.

1946—1950 оной табанжэлэй түсэб хадаа СССР-эй экономическэ гол зорилгые шиидхэхэ зам дээрэ томохон шэнэ алхам болохо байна. СССР-эй арадай ажахы болбол үйлэдбэриин дайнай урда тээхи хэмжээе нилээд ехээр үлүүлжэ гараад, арадай ажахын саашадаа шэнэ хүсэтэйгөөр хүгжэхэ тиимэ ургалта энэ табанжэл соо олохо юм. Энээнэй ашаар 50 миллион тонно хүртэр шэрэм, 60 миллион тонно булад, 500 миллион тонно хүртэр нүүрһэ, 60 миллион тонно хүртэр нефть үйлэдбэрилхэ арга бидэндэ олгохо байһан арадай ажахын тиимэ хүсэтэ шэнэ хүгжэлтэ эмхидхэхэ тухай нүхэр Сталинай табиһан түүхэтэ зорилго бодото хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэжэ, баатар манай орон бадаран саашадаа мандаха.

Советскэ арад энэ агуухэ түсэбөө арсалан баатар ажал хэрэгээр дэмжэжэ, инаг һайхан Эхэ ороноо улам хүсэтэй, улам баян болгохо.

Хүн түрэлтэнэй хорото муухай дайсадые хяа бута сохёод, социалистическэ ороноо хёрхоор хамгаалжа байһан героическа советскэ арад өөрынгөө агуухэ вождь Советскэ Союзай Генералиссимус Сталинай сэсэмэргэн ударидалга доро ябажа, шэнэ табанжэл соо шэн зоригтойгоор ажаллажа, түүхэтэ ехэ хүгжэлтэ туйлаха байха.

Д. ЛУБСАНОВ.

ВЛКСМ-эй Обкомой XIII пленум

Июнин 24-25-да ВЛКСМ-эй Бурят-Монгол Обкомой XIII пленум болобо.

Энэ пленум дээрэ „1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб дүүргэлтэ болгоходо залуушуулай хабаадалга тухай“ ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй ээлжээтэ XV пленумэй тогтоол дүүргэлтэ ба областной комсомольско организациин ургалта тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Түрүүшын асуудалаар ВЛКСМ-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр Гумпылов, ВЛКСМ-эй Железнодорожно райкомой секретарь нүхэр Солуянов, ВЛКСМ-эй Обкомой секретарь нүхэр Семенов гэгшэд элидхэл хэлэбэд.

—ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XV пленум болбол табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие комсомолецууд ба залуушуулай дунда үргэнөөр нэбтэрүүлэн ойлгуулха гэхэтээ хамта, энэ түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы комсомолецууд ба залуушуулые элсүүлхэ гэһэн зорилго табиһан байна. Энэ харюусалгатай ба хүндэтэй зорилгые бэелүүлхэ талаар зарим комсомольско организацинууд нилээд ехэхэн хүдэлмэри хэбэ гэжэ элидхэлшэд тэмдэглэбэд.

—Шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиие шудалха кружок ба политһургуулинуудта 4862 комсомолецууд, 1324 залуу хүдэлмэришэд ба колхознигууд ябана. Энэ хуулиие ойлгуулха талаар манай республика дотор хэдэн мянган агитаторнууд-комсомолецууд хүдэлмэрилнэ. Гансахан май, июнь һаравуудта тэдэнэрэй хүсөөр 250 гаран лекцинүүд ба элидхэлнүүд үнгэргэгдэһэн байна.

—Манай советскэ залуушуул Ленин—Сталинай комсомолтой хамта дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб соо хараалагдаһан агуухэ программые урда мэтэ шэн зоригто ажалаараа бэелүүлжэ эхилээ,—гэжэ нүхэр Семенов хэлэбэ.

—Табанжэлэй түсэб дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Гүрэнэй заводой залуу хүдэлмэришэн-комсомолец Иван Анохин гэгшэ халаан соогоо 20 нормо үгэнэ, ВЛКСМ-эй член нүхэр Мухтарулин (Гүрэнэй завод) табан һара соо хоёр жэлэй нормо гүйсэдхэбэ. Мяханай комбинадай комсомолец нүхэр Беломоевой хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Мүн тэрэшэлэн 20 комсомольско-залуушуулай тракторна бригаданууд тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэб үни дүүргэһэн ба 109 залуушуулай звенонууд үндэр ургасын түлөө зоримгойгоор тэмсэжэ ябана—гэжэ нүхэр Семенов тэмдэглэбэ.

Гэбэшье, пленум болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XV пленумэй тогтоолые зарим комсомольско организацинууд тон хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байһаниие элирүүлһэн байна.

— Зарим комсомольско организацинуудай залуушуулай дунда табиһан агитационно-пропагандистска хүдэлмэри мүнөөдэрэй эрилтэдэ харюусажа шаданагүй, табанжэлэй түсэб тухай хуулиие шудалха кружогуудай заняти зарим нютагуудта ёһо тэдыгээр үнгэргэгдэнэ,—гэжэ үгэ хэлэгшэд эрид шангаар шүүмжэлһэн байна.

Олонхи комсомольско организацинууд болбол залуушуулай һайн үүсхэлые саг соонь дэмжэдэггүй ба тэдэнэрэй ажалай дэбжэлтые хүтэлбэрилдэггүй байха юм. Жэшээлхэдэ, Иволгын, Кяхтын, Кударын айкомууд ба Улан-Удын Бабушкинай горкомууд залуушуулые арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ бултыень бодхоожо шадаагүй, арадай ажахын бүхы һалбаринууд дээрэ дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалистическэ мүрыс өндэ залуушуулые барианиень хабаадуулха тушаа анхаралаа табинагүй. Мүн тэрэшэлэн залуушуулай техническэ һуралсал, ажабайдал ба культурна амаралта тушаа мартажархиһан байна.

Пленум болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XV пленумэй тогтоолые зарим комсомольско организацинууд хайша хэрэг дүүргэжэ байна гэжэ тэмдэглээд, эдэ дутуу дундануудые дары усадхажа, комсомольско эхин организацинуудые эмхидхэлэй талаар бэхэжүүлхэ, комсомольско кадрнуудые хүмүүжүүлхэ ябадал эрид һайжаруулха гэжэ хэлсэбэ.

Энэ асуудалаар нүхэд Забанов (Городской райком), Рандин (Тарбагатайн айком) ба бусад үгэ хэлэхэ зуураа, ВЛКСМ-эй айкомой ба эхин комсомольско организацинуудай секретарьнуудай саг үргэлжэ һэлгэгдэдэг шалтагаанһаа залуушуудай дундахи хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һуларна гэбэд.

— ВЛКСМ-эй Обкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд залуушуулай ба комсомолецуудай урда элидхэлнүүдые ба лекцинүүдые үнгэргэхэ тушаа анхарал оролдолгоео гарганагүй. Эдэнэр һүүлшын хоёр һарын турша соо городой залуушуулай дунда арайхан табан элидхэлнүүдые хэһэн байна гэжэ,—ВЛКСМ-эй Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр Барлуков шүүмжэлһэн байна.

Табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие ойлгуулха ба үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын тухай социалистическэ мүрысөө залуушуулай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр В. М. Кучеров хэлэхэ зуураа, пленумэ хабаадагшадые хүдөөгэй комсомолецууд ба залуушуулай хүсые колхозно электростанцинуудые барилгада үргэнөөр хабаадуулха тушаа дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

Нэгэдэхи асуудалаар нүхэд Кокорина (Городок город), Вахмянина (Бичура), Дубинин (Улан-Удэ), Дементьева, Гаськов (ВЛКСМ-эй Обком), Хандуев (Хэжэнгэ), Цырендоржиев (Хори), Цыдыпов (Ярууна) ба бусад үгэ хэлэбэд.

Хоёрдохи асуудалаар ВЛКСМ-эй Обкомой секретарь нүхэр Смагин элидхэл хэбэ.

Нүхэр Смагин өөрынгөө элидхэл соо областной комсомольско организациин ургалта ба ВЛКСМ-эй зэргэдэ орогшодой дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байһаниие тэмдэглэбэ. Илангаяа, Иволгын, Тарбагатайн, Прибайкальска аймагуудай ба Улан-Удэ городой комсомольско организацинууд залуушуулай дунда агитационно-ойлгууламжын ба политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Тиимэһээ тэдэ аймагуудта ба городто олон тоото залуу хүдэлмэришэд, трактористнууд, комбайнернууд ба интеллигентнүүдэй дундаһаа комсомолдо орохо ябадал үсөөрһэн байна гэжэ элидхэлшэ шүүмжэлбэ.

Нүхэр Смагинай элидхэл тушаа хамта 10 гаран хүнүүд үгэ хэлэбэ.

Пленум болбол зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаараа зохихо шиидхэбэринүүдые гаргаба.

Иимэ байдалые саашадаа тэсэжэ болохогүй

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XV пленум болбол залуушуулай бүхы хүсые табанжэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ хандуулха тушаа дайшалхы программа гаргаһан байна.

Мүнөө комсомольско организацинуудай урда шэнэ табанжэлэй түсэб дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы залуушуулай хүсые элсүүлхэһээ ондоо ямаршье тиимэ шухала ба хүндэтэй зорилго байхагүйнь мэдээжэ.

Манай республикын аймагуудай комитедүүдэй пленумүүд ба комсомольско эхин организацинуудай суглаанууд хаа-хаанагүй үнгэргэгдэжэ, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XV пленумэй дүн тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, табанжэлэй түсэб тухай хуулиие бүхы ажалшадта нэбтэрүүлэн ойлгуулха, арад зоной дунда дэлгэрһэн патриотическа хүдэлөөниие зүбөөр хүтэлбэрилжэ, энэ түсэбые бэелүүлхын түлөө эршэмтэй тэмсэлые эмхидхэжэ байна.

Гэхэтэй хамта, ВЛКСМ-эй Кударын айком (секретарь нүхэр Макарова) аймагай залуушуулай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие доодо хэмжээндэ табиһан байна. Тиимэһээ, олон залуушуул ба комсомолецууд ВЛКСМ-эй ЦК-гэй шиидхэбэриие мэдэрэлдээ абаагүй. Шэнэ сталинска табанжэлэй түсэб дүүргэхын түлөө бүхы арадай тэмсэлдэ эдибхитэйгээр хабаадалсаха ябадал хадаа комсомол бүхэнэй политическэ гол зорилго гэжэ үшөө мэдэхэгүй һууһаар.

Жэшээлхэдэ, „Комбайн“, „Путь Октября“, „Красное знамя“, Буденнын нэрэмжэтэ колхозуудай комсомольско эхин организацинуудай комсомолецууд мүнөө хүртэр табанжэлэй түсэб тухай хуулиие уншаашьегүй байха юм. Мүн энэ нютагуудаар табанжэлэй түсэб тухай хуулиие шудалхын түлөө эмхидхэгдэһэн кружогуудай занятинууд эхилээгүй байна. Энэ хуулиие нэбтэрүүлхэ пропагандистнууд ба тэрэниие шудалха хүсэлэнтэй залуушуул олон байбашье ВЛКСМ-эй айком энэ хүдэлмэриие эмхидхэжэ шадаагүй.

Мүн иимэ ябадал „Красный пограничник“, „Красное знамя“, „Красный Октябрь“, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай комсомольско эхин организацинуудта үзэгдэнэ.

ВЛКСМ-эй айком болбол комсомолецуудай идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилготойгоор политһургуулинуудые ба кружогуудые эмхидхэжэ, тэрээндэ бүхы залуушуудые хабаадуулха тушаа анхаралаа табинагүй.

Табанжэлэй түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы комсомолецуудые элсүүлхэ зорилго табихатаяа хамта, ВЛКСМ-эй Центральна Комитет болбол комсомол бүхэн ажахын бүхы һалбаринууд дээрэ шударгыгаар ба ами бэеэ хайрлангүй хүдэлмэрилхэ, өөһэдынгөө түрүү үүргэнүүдые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ гэжэ эрилтэ табиһан байгаа.

Гэбэшье, эндэхи комсомолецууд өөһэдынгөө түрүү үүргые бэелүүлжэ шадаагүй. Хабарай тарилгын ябасые шамдуулха, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа бусадта большевистскэ жэшээ харуулха, тарилгада ябагшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадал хангажа шадаагүй дээрэһээнь тус аймагай олонхи колхозууд хабарай тарилгые ехээр унжагайруулһан байна.

Иимэ байдалые саашадаа ябашье тэсэжэ болохогүй. Мүнөө комсомольско организацинуудай хүдэлмэри хадаа шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлэй туг доро үнгэргэгдэхэ ёһотой.

Б. Дансорунов.

Комсомолецууд-эрхим агитаторнууд

Сэлэнгын аймагай Загастайн дунда һургуулиин дэргэдэ комсомольско эхин организаци (секретариинь нүхэр Л. Бадархановa) бии юм. Энэ организаци хадаа 8 членүүдтэй. Тус организациин комсомолецууд СССР-эй Верховно Соведэй Нэгэдэхи сессээр баталагдаһан 1946-1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ түсэбтэй өөһэдыгөө ба һурагшад—комсомолецуудые танилсуулхаһаа гадна, хабарай тарилгын үедэ Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 3 бригаданuудта өөһэдынгөө дундаһаа агитаторнуудые эльгээжэ, колхознигуудай дунда шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуулитай танилсуулха ойлгууламжын хүдэлмэри тон эдибхитэйгээр ябуулһан байна.

Тиин залуу комсомолец-военрук нүхэр Б. Буянтуевай агитационно хүдэлмэри ябуулһан 1-дэхи полевой бригада тарилгаяа саг болзор соогоо һайн шанартайгаар дүүргэһэнэйгээ түлөө колхозойнгоо правлениин ба эхин парторганизациин дамжуулгын Улаан туг абаһан юм.

Һаяхан тус комсомольско организациин хамтын суглаан боложо, тэндэ багшанар-комсомолецууд ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XV пленумэй шиидхэбэритэй танилсаха зуураа, өөһэдынгөө ажал ба һуралсал дээрэ комсомольско жэшээ харуулан, бүхы хүсэ шадалаа колхознигууд ба олониитые хүмүүжүүлхэ ба табанжэлэй түсэбые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ хандуулха гэжэ шиидхэбэд.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Эдибхитэй комсомолецууд

Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд өөһэдынгөө хүсөөр уншалгынгаа байшангай дэргэдэхи талмайе ногооруулха ба уншалгынгаа байшангые культурна болгохо гэжэ хамтынгаа суглаан дээрэ хэлсэһэн байгаа.

Тиигээд тэдэнэр тайгаһаа модо асаржа, уншалгынгаа байшангые тойруулан хашаа бариад тэрээн соогоо 30 модо һуулгаһан байна.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ УРАНЗОХЁОЛШОДОЙ СОЮЗДА

Һаяхан Бурят-Монголой уранзохёолшодой Союзда литературна активтай хамта үргэн ехэ суглаан үнгэргэгдэбэ. Энэ суглаанда республикын газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, экономико ба культурые шэнжэлхэ научна институтдай директор Г. Ц. Бельгаев, ВКП(б)-гэй Обкомой агитаци ба пропагандын таһагые даагша П.М. Петухов, РСФСР-эй арадай уранзураагша Ц. Сампилов, пединститутдай һургагша Д. Амгалонов, Бурмонгизай түлөөлэгшэ Б. Санжин ба бусад олон нүхэд байлсаба.

Уранзохёолшодой хэжэ байһан ба хэхэ ажал тухай БМАССР-эй уранзохёолшодой правлениин харюусалгата секретарь Н. Д. Зугеев дэлгэрэнгы элидхэл хэлэбэ. Тус элидхэлэй удаа үгэ хэлэлгэн боложо, РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулгаша, Ленинэй орденто Бурят-Монголой хүгжэмтэ драмын театрын уралан хүтэлэгшэ Н. Г. Балдано удхатай үгэ соогоо хэдэн шухала зүйлнүүдые онсо тэмдэглэн элирхэйлбэ.

—Манай театрнууд үндэһэн хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн пьесэнүүдээр дутагдал үзэдэг. Тиимэһээ манай театр репертуаргүй һуухагүйн тула задагай дутагдалтай пьесэнүүдые абаха эрхэтэй болодог байна. Республикын колхозуудаар ябадаг эгээл гансахан театр болохо колхозно-совхозно театр баһал бурят колхозой байдал харуулһан һайн пьесэгүй,—гэжэ тэмдэглэбэ. Мүн хэдэн гол уранзохёолшодые албан газарайнь ажалһаа сүлөөлжэ, тэдэнэрые гансахан лэ уранзохёолойнь хэрэгтэ хандуулхын үе болоо гэжэ тэмдэглэнэ. Тэрээнһээ гадна манай зохёолшод хүдөөгэй колхозуудаар бага ябана, тиимэһээ үнэнтэ арадай байдалые харуулан бэшэхэдээ хуулита бэрхэшээлнүүдтэй ушарна. Колхозуудһаа холо байжа тэдэнэрэй бэшэһэн пьесэнүүд удхашанараараа олониитын һаналхүсэл хангахагүй байшаха аюул бии гэжэ хэлэбэ.

Поэт Шираб Нимбуев большевистскэ хатуу шүүмжэлэлэй шухала хэрэгтэйе ба манай уранзохёолшодой дунда критикын хангалтагүй хэгдэдэгые тэмдэглэхэ зуураа, уран литература шүүмжэлгүйгөөр байгуулха гээшэ бэрхэтэй хэрэг болоно. Зарим нүхэд бусадаар „эбээ таһархагүй" гэжэ нүхэдэйнгөө дутагдалтайшье зохёолнуудые уншаад хашалгүйхэн эблэрдэг, эбяагүй дуугайхан ябадаг ушар муу байна гэжэ хэлэбэ.

Поэт Цэдэн Галсанов манай уран шүлэгүүдэй мүнөө үеын байдал дээрэ тогтожо, удхатай ба һайнаар бэлэдхэһэн үгэ хэлээ. „Манай шүлэг эхин түрүүшын үедэ арадай үльгэрэй формоһоо холо ошоогүй байгаа. Түрүүшээр манай шүлэгүүдтэ ямаршье сюжет хэгдэдэггүй бэлэй. Мүнөө үедэ манай шүлэг мүн лэ ехэхэн дутагдалтай байна. Манай талантта залуу поэдүүдэй нэгэн Чимит Цыдендамбаев лирическэ тон һайнууд шүлэгүүдые бэшэдэгшье һаа, политическэ темээр удхаараа үгытэй һула шүлэгүүдтээ гое һайхан үгэнүүдые хэмгүй олоор хилгэжэ байжа бэшэдэг" гэбэ. Манай шүлэг бэшэдэг нүхэд шүлэгэй хуулита хэмжүүр болон сохисо тухайда һаналаа табидаггүй гэжэ Цэдэн Галсанов тэмдэглэбэ. Мүн энэ ушар тухай А. Бальбуров тогтожо хэлээ. Манай шүлэгүүдтэ хэмжүүр, ритмэ ба рифмэ хэгдэдэггүй дээрэһээ бурят хэлэн дээрэ шүлэг бэшэхэ гээшэ айхабтар хүнгэхэн, хүн бухэнэй шадажа ядахагүй хэрэг болошоо.

Өөрынгөө хүдэлмэри тухай ба уранзохёолой хэрэгтэ шухала хэрэгтэй шүүмжэлэл тухай Жамсо Тумунов үгэ хэлэбэ.

ВКП(б)-гэй Обкомой агитаци ба пропагандын таһагые даагша П.М. Петухов нилээд һайнаар ба тодорхойгоор уранзохёолшодой мүнөө үеын харюусалгата уялга тухай ойлгуулан тодорхойлбо. Манай уранзохёолшод өөһэдынгөө дүршэл мэргэжэлые болон юрэнхы эрдэм мэдэрэлээ дээшэлүүлхын түлөө оролдоногүй. Маркс, Энгельс, Ленин болон Сталинай гол гол зохёолнуудтай танилсанагүй. Урданай классигуудай болон мүнөөнэй һайн һайн зохёолнуудые бага уншана.

Историческа поэмэ бэшэжэ байһан поэт Данри Хилтухин, историческа темээр романуудые бэшэжэ байһан Чимит Цыдендамбаев, Жамсо Тумунов гэгшэд ба бусад уранзохёолшод өөһэдынгөө мэдэрэл болон дүршэлөө дээшэлүүлхын түлөө үдэрһөө үдэртэ оролдохо хэрэгтэй.

Тэрээнһээ гадна уранзохёолшодой Союзай дэргэдэ хэдэн шухала темэнүүдээр олон удаа лекцинүүд, элидхэлнүүд һаяын сагта эмхидхэгдэхэ ёһотой. Тэрээндэ литературын актив болон хамагай гүрүүндэ уранзохёолшод, поэдүүд драматургнууд шударга хабаадаха байна гэжэ өөрынгөө үгые эсэслэбэ.

Уранзохёолшодой Союзай бүхы хүдэлмэриие дары үндэһөөрынь һайжаруулха тухай онсо тогтоолнуудые абажа, уранзохёолшодой энэ суглаан дүүрэбэ.

ҺУРГУУЛИ ДҮҮРГЭЛГЫН БАЯРАЙ СУГЛААН

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын долоон жэлэй һургуулида байгша оной июниин 22-то 1945-46 оной һуралсалай жэлэй дүүрэһэнтэй дашарамдуулһан һурагшадай баярай суглаан болобо.

Һургуулиин байшан уранһайхаар гоёогдонхой, гэртэ газаагуур һурагшад элдэб зугаа наада дэлгээнэ. Удавшьегүй үдэшын 9 час боложо, гоёор шэмэглэһэн байшан соо һурагшад, колхозниигууд ба бусад олоороо сугларба. Столой саана президиумдэ тус һургуулиин директор нүхэр Варвара Матвеевна Матадханова, колхозһоо ба МТС-һээ ерэһэн айлшад нүхэд Б. Самгадаев, Шираб Нимбуев ба бусад һуунад.

Директор нүхэр Матадханова һуралсалай жэлэй дүүрэһэнтэй дашарамдуулан болоһон баярай суглаае нээхэ зуураа үнгэрэгшэ жэлэйнгээ һуралсалай дүнгүүд тухай эли тодоор хэлэжэ үгэбэ. Ерэхэ һуралсалда мүнөөнһөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа, 1946-47 оной һуралсалай жэлые эрхим һайнаар угтаха зорилго урдамнай байна гэжэ үгөө дүүргэнэ.

Удаань баярай үгэнүүдые нүхэд Лобсанов, Самгадаев ба бусад хэлэжэ, һурагшадые халуунаар амаршалба. Багшанарай үмэнэһөө 20 жэлдэ таһалгаряагүй багшалһан Елена Даниловна Нодия гэгшэ һурагшадаа халуунаар амаршалжа, 7-дохи класс дүүргэгшэдые улам саашаа һуража, Эхэ оронойнгоо эрхим патриодууд болохые хүсэбэ. Һүүлээрынь эрхим һурагша Надя Шубина үгэ хэлэжэ, багшанартаа халуун баярые һурагшадай үмэнэһөө хүргэһэн байна.

Суглаанай һүүлээр директор нүхэр Матадханова 7-дохи класс дүүргэгшэдтэ үнэмшэлгэ барюулба. Һүүлдэнь суглаанда хабаадагшад һургуулиин баярай эдеэлгэндэ байлсаба. Удаань һургуулиин байшан соо үүрэй сайтар наада зугаа болоһон байна.

Ж. ЦЫБАНОВ.

Эрхим уншалгын байшан

Байкало-Кударын аймагай Красный Яр гэжэ тосхоной уншалгын байшангые даагшаар январь һараһаа хойшо нүхэр Аркадий Степанович Кочетов хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Кочетов хадаа армиһаа бусажа ерэһэнһээ хойшо хахад жэлэй турша соо уншалгын байшангые даагшаар хүдэлмэрилхэ зуураа тосхон соогоо культурна гэгээрэлэй хүдэлмэриин талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулһан байха юм.

Эгээн түрүүндэ хүндэтэ үүргээ дүүргэжэ эхилхэдээ тосхонойнгоо залуушуудые ба колхозниигуудые суглуулжа хамтын суглаа хэхэдээ уншалгын байшан тосхон дээрэ ямар удхашанартай ба туһатай юм гэһэн элидхэл хэһэн байгаа. Тосхоной түрүү эдибхитэдһээ 11 хүниие уншалгын байшангай советтэ һунгаба. Энэ советтэ багшанар Любимская ба Бабинцева гэгшэд оролсобо. Уншалгын байшангай дэргэдэ драматическа, сэрэгэй физкультурна хүдэлмэри ябуулха кружогууд, библиотекэ хүдэлмэрилхэһөө гадна ханын газетэ ба дайшалхы хуудаһанууд хододоо гаража байдаг юм.

Уншалгын байшангай совет хүтэлмэреэ түсэбэй ёһоор ябуулна. СССР-эй Верховно Советдэ һунгалтын бэлэдхэлэй үедэ уншалгын байшан ба тэрээнэй совет ниитэ-ойлгуулламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулһан байха. Тиихэдэ олоһон дүй дүршэлөө үргэлжэлүүлжэ, мүнөө олониитэ колхозниигуудые шэнэ сталинскэ табанжэлэй түсэбтэй танилсуулна. 5 удаа элидхэл ба лекци болоһон, 35 дахин хөөрэлдөө ба уншалга үнгэргэһэн байна. Мүн тэрэшэлэн табанжэлэй түсэбөөр уран гоёор монтаж хэгдээ.

Мүн баһа хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ уншалгын байшангай эдибхитэд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ба агитационно хүдэлмэри сэг үргэлжэ ябуулһанайнь ашаар „Октябрь" гэжэ колхоз тарилгаа болзорһоо урид дүүргээ юм.

Аркадий Степанович Кочетов хадаа өөрынгөө ажалда дуратай ба үнэн зүрхэнһөө оролдосотойгоор хүдэлмэрилдэг байна. Энэ нүхэр колхоз дээрээ хүндэтэй ба колхозниигууд элдэб юумэ һураха барихаяа ерэжэ ошожо байдаг заншалтай болонхой юм. Мүнөө колхозниигууд сүлөөтэй сагтаа уншалгын байшанда ерэжэ, культурнаар амардаг, шатар, биллиард, домино, даам гэхэ мэтэ наадаар наададаг байха юм. Мэнэ һая даамай турнир боложо, тэрээндэ 14 хүн хабаадаһан байна. Мүн баһа шатарай турнир һаяар үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Иигэжэ Красный Яр тосхоной уншалгын байшан ба тэрэниие даагша нүхэр Кочетов эдибхитэйгээр үргэн ниитэ арад зониие хүмүүжүүлжэ, колхозниигуудые шэнэ сталинскэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үдүүлэн дүүргэхэ тээшэ зоригжуулна.

И. АЛАШКЕВИЧ.

Хилын саана

Итальянска правительствые байгуулха тухай

РИМ, июниин 24. (ТАСС). Социалистическэ ба коммунистическэ партинуудай хамтын заседани үсэгэлдэр болобо.

Заседаниин һүүлээр гаргагдаһан коммюнике соо заагдахань хадаа, „республикые бэхижүүлхын, арадые ажал хүдэлмэреэр ба хилээмээр хангахын, үнэн сэхэ эб найрамдалые туйлахын ба экономическа структурануудые хубилгахын тула ажалшадай тэмсэлэй шэнэ эрилтэнүүдтэй зохилдуулан нэгэдэмэл ябуулгануудые хэхэ тухай хэлсээ туйлахые зайлашагүй байһаниие хоёр делегацинуул мэдэрбэ. Шэнэ правительствые байгуулха тухай асуудал тушаа тус хоёр партинууд адлишуу позицинуудтай ба шэнэ правительство хадаа һунгалтануудай дүнгүүдые дахуулан харуулхын ба тэдэнэй программа ба структурань ороной диилэнхидтэ этигэлтэй байхын түлөө эрмэлзэнэ".

АНСА агентство социалистнуудба коммунистнуудай хоорондохи хэлсээнэй удхашанарые онсолон тэмдэглэхэ зуураа коммунистическэ партиин делегадуудтай уулзаһан социалистическэ партиин делегадуудай дунда социалистнуудай дундахи элдэб бүхы янзын үзэлтэнэй түлөөлэгшэд байлсаба гэжэ заана.

Либеральна партиин национ... на соведэй сесси 3 хоног соо гэлжэлжэ үсэгэлдэр һүни дү... бэ. Либеральна парти прави... ствода хабаадалсахагүй, тэдэ оп... зицида байха юм гэһэн резолю... 19 дуунууд арсаатайгаар 51 ... нуудаар баталан абаба. Либе... нууд болбол Италиин нацио... на эрхэнүүдтэ хабаатай зү... лэ уласхоорондын асуудалну... талаар правительствые дэмжэ... ди гэбэ. Энэ резолюци парт... эгээл баруун монархическа та... дурадхагдаһан байна. Үсөө... болохо Брозио, Медичи-Тор... нчи ба бусадаар дурадхагд... резолюци халаа республик... партинуудтай барисаатай бай... правительствода хабаадалса... партиин хүтэлбэрилэгшэдые ... гэхые эриһэн байна. Һунга... нуудай дүүрэһэнэй эсэстэ М... чи-Торнакуинчи гэгшэ түрүү... бүлэг либералнууд респубн... нецууд либеральна партиһаа г... ха тухай шиидхэбэри абаха эр... өөһэдтөө үлөөжэ, национальна... ведэй составһаа гарахые мэ... бэ. АНСА агентствын мэдээ... нэй ёһоор, Министр Манлио Б... ио гэгшэ баһал либеральна ... тиһаа гараха юм ха.

Ионай, Окада, Угаки ба Койдзуми гэгшэдые уласхоорондын сэрэгэй трибуналай сүүдтэ хабаадуу...

ТОКИО, июниин 24. (ТАСС). Дзидзи Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Алас Дурнадахи уласхоорондын сэрэгэй трибуналай үмэнэ жагсаха японско сэрэгэй гэмтэдэй шэнэ список соо— премьер-министрнүүд байһан адмиралнууд Мицумаса Ионай ба Кепсуке Окада, генерал-губернатор байһан генерал Угаки ба ... тоодын хэрэгүүдэй министеро... полицейскэ таһагые даагшаар... һан Койдзуми гэгшэд оруул... ба.

Эдэ дүрбэн нюурнуудай б... гээр үгэһэн үгэнүүдынь улас... рондын сэрэгэй трибуналда и... ин 22-то үгтэбэ.

Михайлович ба тэрээнтэй хамта ажаллагшадые сүүдлэхэ сүүд

БЕЛГРАД, июниин 25 (ТАСС). Сүүд болбол үсэгэлдэрэй заседани дээрэ гэршэнэрһээ асуулта абажа эхилбэ. Четническэ отрядуудай нэгэнэй командир байһан Иован Шкава эгээ түрүүн асуултада оруулагдаба. Михайловичын даалгабаряар хүдөө нютагуудта бишиихан четническэ отрядуудые яажа эмхидхэдэг ба 1941 оной ноябриин 13-да 361 партизануудые немецүүдтэ яажа тушааһанаа Шкава хэлэжэ үгэбэ. Тэдэ партизануудай олонхинь хожомынь буудагдаһан байгаа. Шкава хадаа эдэ партизануудые немецкэ лагерьта абаашаһан байна.

Удаань гэршэ Тодор Перович асуултада оробо. Четническэ командирнууд Евджевич ба Бачевич гэгшэдэй партизануудтай тэмсэхын тулада итальянска ба немецкэ эзэмдэгшэдтэй барисаатай байһанайнь тухай хөөрэжэ үгэбэ. Евджевич хадаа четническэ толгойлогшонорой заабаринуудые баримталжа, иимэ барисаанай шухала байһан тухай баталан хэлэдэг байгаа. Италиин буу зэбсэгээ хуряаһанай һүүлээр четнигүүд немецүүдтэй барисаатай байһаар лэ байдаг һэн. Перович өөрөө немецүүдтэй, тэдэнэй тоодо Штеркертэй хэдэ хэдэн удаа хэлсээ хэһэн байгаа.

Михайловичын эмхидэ үни удаан саг соо байһан гэршэ Владимир Иванович 1944 оной августда Нейбахертай Михайловичын уулзахыень нюдөөрөө хараһан байнаб, тэрэ уулзалга дээрэ Штеркер, Ачимович, капитан Ракович ба Мак Даул гэгшэд байлсаа һэн гэбэ. Немецүүдтэй, недичевецүүдтэй, льотичевецуудтай четническэ командирнуудай хэдэ дахин уулзаһан тухай Иванович һайса мэдэнэ. Гэмнэгшын асуудалда саашань харюусахадаа Иованович болбол „Хара гурбанай" байһан тухай мэдэдэг һэн би гэбэ.

Саашань четническэ бригадын командир байһан гэршэ Войслав Маркович гэгшэһээ сүүд асуулта абаба. 1944 оной хабар арадай-революционно армиин хоёрдохи пролетарска ба табадахи ударна дивизинүүдэй урдаһаа дайлалдахадаа, четнигүүд хадаа немецүүд ба льотичевецуудтай хамта байһаниие Маркович баталба. Хорватска тосхонуудые четнигүүдэй галдадаг байһаниие баһа мэдэрбэ. Михайловичын даалгабаряар деверсантнуудай һургуули эмхидхэгдэжэ, тэндэһээ 80 хүнүүд арадай-революционно хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй ами наһанда хоро ... ба маршал Титын сэрэгүүдэй ... дэ харгы замуудые һэндарга... тула эльгээгдэһэниинь тэрэ ... мэдэдэг байба. Гэршэ Лепа Л... гэгшэ четнигүүдээр пленэдэ ... һан 33 патриодуудые (тэдэнэ... 18-ниинь эхэнэрнүүд һэн) сохи... ба буудажа алаһан тухай ... рэжэ үгэбэ. Лукич өөрөө тэдэ... дунда байһан аад, зол бол... тэрьелжэ гараһан байгаа.

Инвалид гэршэ Зотович г... четнигүүд ба усташинууд т... ниие түрмэдэ яажа зобооһон т... хөөрэжэ үгэбэ. Тэрэниие 11 ч... турша соо элдэбээр зобооһо... хиһон, гал халуун согоор хүл... шалзааһан байгаа.

Үсэгэлдэрэй заседаниин ... дохи хахад соо энэ байг... аад сүүдлүүлэгдэжэ байһан ... грантска правительствын члe... Слободан Иованович, Пурич, ... чич гэгшэдэй хэрэг тушаа ... шээр татагдаһан министр ба... Милан Грол гэгшэһээ сүүд ас... та абаба. США-да байһан югос... скэ элшэн сайд Фотич гэг... пропаганда ямар шэглэлтэй... ябуулагдадаг һэн бэ гэһэн а... далда, агууехэ сербскэ п... тикые ябуулдаг ба Михайл... чые эдибхитэйгээр дэмжэ... США-дахи фашистска үзэ... сербскэ организаци „Сербобр... гэдэгээр эхилэгдэһэн камп... Фотич гол үүргые эзэлдэг ... гэжэ гэршэ харюу үгэбэ. Э... рантска правительствын ямар... нүүд Фотичын харайе ябуул... туһалдаг һэн бэ гэһэн асуу... гэршэ хазагайшагаар харюу... Тиихэдэнь, Фотичые үмөөра... хадаа Слободан Иованович ба... ван Кнежевич гэгшэд байһа... гэжэ уридшалан мүрдэлгэ ... Гролой үгэһэн үгые үн... Михайловичта туһалха кам... Америкэдэ ехэшэг хүсэтэй ... четнигүүдэй хүдэлөөе США... Фотич ба Дучич гэгшэд, Ло... до югославска эмигрантска ... вительствын кругууд ба ко... Петрые тойрогшод ойлгуулан... раагшад һэн.

Тэрэнэй һүүлээр гэмнэгшэ ... бол югославска эмигрантска ... вительствонуудһаа Михайлов... абадаг туһаламжа ба эзэмдэг... тэй Михайлович ямар барис... байһан тухай хэдэн асууда... дые гэршэ Гролдо табиба. ... асуудалнуудта „мэдэхэгүйб" ... Грол харюусаба. Тиимэ бол... донь гэршын үгэнүүдынь сү... мэдэлдэ байһан материалнуу... таарахагүй байна гэжэ гэмн... тэмдэглэбэ.

Манай республикын һонин

ПЕКАРНИНУУД БАРИГДАХАНЬ

Кударын, Ториин, Хэжэнгын, Курумканай ба Байкало-Кударын аймагуудаар 5 пекарнинууд шэнээр баригдахань. Пекарниин барилга энэ оной августын 15 хүртэр дүүргэгдэхэ байна.

Культмагазинууд нээгдэхэнь

Мүнөө жэлдэ Түнхэнэй ба Сэлэнгын аймагай центрнүүдтэ хоёр культмагазин нээгдэхэ байна. Эдэ магазинууд хадаа культурна хэрэгсэлэй эд бараануудые хүдөө нютагуудта гаргажа худалдаха юм.

Колхозой барилганууд

Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозниигууд болбол шэнэ гэр бариха ба клубаа заһабарилха, шэмэглэхын тула мүнгэн зөөри табиха гэжэ шиидхэбэ. Колхозой правлениин гэр ба сэрэгэй албанһаа табигдагшадай байха хоёр гэр шэнээр баригдаа. Үшөө 8 гэр баригдаха байна.

Һаяхан эмхидхэгдэһэн кружок

Байкало-Кударын аймагай „XVII-дохи партсъезд" гэжэ колхоздо һаяхан уранһайханай самодеятельностиин кружок эмхидхэгдээ.

Энэ кружогой эмхитэй коллектив богонихон болзорой туршада хүдэлмэрилхэ зуураа колхозуудта 5 концерт харуулһан ба СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхооход ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай 5 хөөрэлдөө үнгэргэһэн байха юм.

Тарбагатай тосхондо сай ууха амтата эдеэ хоол ба умданууд бии газар нээгдэбэ, тэндэ элдэб янзын юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сай ууха газарые даагша нүхэр Бритикова эдеэ хоол худалдажа байна.

А. Поповой фото.

Амурска флотилиһаа делегаци ерэбэ

Манай республикын комсомолой подшефнэ улаан тугта Амурска флотилиһаа лейтенант нүхэр Барановскиин хүтэлбэри доро июниин 24-де Улан-Удэ делегаци ерэбэ.

Энэ делегаци болбол Улан-Удэдэ эдир морягуудай клуб байгуулха хэрэгтэ ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обкомдо туһаламжа үзүүлхэһээ гадна, городой залуушуулые шлюпкэ ба парустай яхтануудые хүтэлгэдэ һургаха байна.

Мүн эдэ делегаци улаан тугта Амурска флотилиин сэрэгэй Соведэй зүгһөө ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обкомдо нэгэ шлюпкэ, нэгэ парустай яхта болон бусад юумэнүүдые бэлэг болгон асаржа барюулба.

Шэл амһартанууд гаргагдадаг болохонь

Дайнай үедэ хүдэлмэреэ зогсооһон Улан-Удын горпромсоюзай системын „Красный Восток" гэжэ шэл амһартануудые гаргадаг артель сентябриин нэгэн болтор цехүүдэйнгээ заһабарилгые дүүргээд хүдэлмэреэ һэргээн эхилхэнь.

Энэ артель болбол шэл амһартануудые республикын ажалшадта элбэг дэлбэгээр үгэхэ байна.

Мүн тус системын „Коминтерн" гэжэ артель хүүгэдэй гутал оёхо шэнэ цех һаяхан эмхидхэбэ. Энэ цех үдэр бүхэндэ 50 паар гутал оёжо гаргаха аргатай байна.

ШЭН ГАБЬЯАТА АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Июниин 13-да Яруунын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой членүүдтэ „1941—45 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнда хэһэн шэн габьяата ажалай түлөө" гэһэн медальнууд хамта 126 хүндэ барюулагдаба. Медальнуудые аймагай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Балданов барюулһан байна.

Шэнэ больница

Һаяхан Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулга гэжэ нютагта больница ба нарайлалгын гэр нээгдэбэ. Энэ больница ехэ һайнаар түхеэрэгдэжэ, хэрэгтэй зүйлнүүдээр бүрин хангагдаһан байха юм. Больница болбол 20 оронуудтай юм. Тус больницые даагшаар хүдэлмэрилдэг нүхэр Улахинова гэгшэ хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэхэһээ гадна, Суулгын зоной дунда арюун сэбэрые сахиха хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулна.

Физкультурнигуудай үдэртэ бэлэдхэл

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр республикын городууд ба аймагуудаар июниин 21-дэ физкультурнигуудай республиканска һайндэр үнгэргэгдэхэнь. Энээнтэй дашарамдуулан хүнгэн атлетикын ба национальна спортын талаар предприятинууд, колхозууд ба совхозуудай түрүү һууриин түлөө ба мүн тэрэшэлэн аймагууд ба городуудай түрүү һууриин түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэхэ байна. Эдэ мүрысөөндэ эрхим жэшээ туйлаһан физкультурнигууд Улан-Удэ городто болохо физкультурнигуудай һайндэртэ хабаадалсахаар ошохо байна. Аймаг ба город бүхэн 15—15 эрхим физкультурнигуудые энэ һайндэртэ эльгээхэ юм.

Харюусалгата редактор **Ц. Д. ДАМДИНЖАПО...**

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ, Үнэн), ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ секретаря—3-23; отделоз: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства—3-23 (2 зв); культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.)

Ч—00650. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР Тираж 10...